LIET. BIBLIOGR. TARNYBOS DOVANA

Europos LIETUVIS

Nr. 25(616). 1960. VI. 22 — Londonas, 1960 metų, birželio mėn., 22 d. — XIV metai

PAID 1½P 22 JUN 60 GREAT BRITAIN

MŪSŲ RYŽTAS IR BUDRUMAS

TAI UŽTIKRINS LIETUVAI IR KITOMS PAVERGTOMS TAUTOMS LAISVĘ

Lietuvių, latvių ir estų tautinėmis vėliavomis papuoštoje erdvioje Westminster Central Hall salėje, vos pora šimtų metrų nuo Britų Parlamento Rūmų, birželio 18 dieną, 5 val. vak., lygiai 20 metų nuo Sovietų invazijos į Pabaltijo valstybes, susirinko keli šimtai pabaltiečių pavergtųjų tautų atstovų ir anglų. Garbės svečių tarpe senas pabaltiečių draugas lordas Bossom, lordas Colville of Culross, buvęs Britanijos pasiuntinys Lietuvoje Thomas H. Preston, Lietuvos pasiuntinys Londone B.K. Balutis, Latvijos — P. Zarinš, Estijos — P. Torma, lenkų egzilinės vyriausybės atstovai P. Raczynski ir Dr. J. Starzewski, PET Londono delegatūros pirm. Constatinesco, Baltų Tarybos pirm. Dr. E. Aruja, DBLS pirm. S. Nenortas, Latvių draugijos pirm. Abakuks, Estų draugijos pirm. Dr. Taul, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas V. Balickas, PET atstovas A. Dargas ir daug kitų.

Susirinkimą atidaro lordas Bossom, keliais žodžiais apibrėždamas susirinkimo tikslą. Su Pabaltijo tautomis jam teko gerai susipažinti jo politinės karjeros pradžioje. Lietuvai, Latvijai ir Estijai atstatant nepriklausomybę, beveik prieš 40 metų, jam teko važinėti po Ameriką ir aiškinti Pabaltijo tautų teisėtus siekimus. Kai tos valstybės buvo atsistojusios ant kojų, jam teko dažnai lankytis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje ir stebėti, kokią didelę pažangą jos buvo padariusios visose srityse.

Lordui Colville of Culrose, kuris savo politinę veiklą pradėda tik dabar, nepriklausomų Pabaltijo valstybių neteko matyti. Būdamas mokiniu karo metu jis įsigijo Estijos pašto ženklą ir iš ženklų kolekcijos susipažino su valstybėmis, kurios prieš 20 metų buvo išbrauktos iš pasaulio žemėlapio. Įėjęs į teisininkų profesiją ir pradėjęs domėtis politinėmis problemomis, jis labiau įsigilino į Pabaltijo tautų istoriją ir siekimus. Savo ilgesnėje kalboje lordas Colville of Culrose pasakė, kad anglų tauta amžių bėgyje suteikdavo pastogę politiniams išeiviams, kurie vėliau daug prisidėjo prie laisvės idealų įgyvendinimo savo kraštuose. Tačiau didžioji dauguma anglų tautos, niekad nepergyvenusi svetimųjų okupacijos, amžiais neturėjusi tiesioginių sienų su kitomis valstybėmis, — neturi supratimo, kas yra okupacija ar pavergimas.

Pabaltijo tautų pavergimas yra pamoka visam laisvajam pasauliui. Sovietų Sąjunga, okupavusi tuos kraštus, per labai trumpą laiką išplėtė savo imperiją į kitas Rytų Europos valstybes. Šiandien komunistinė Rusija neslepia savo planų užvaldyti visam pasauliui. Tai verčia visą laisvąjį pasaulį rimtai susirūpinti.

Pabaltijo tautų atsparumas prieš Sovietų pastangas juos surusinti gali būti gražiu pavyzdžiu kitoms tautoms. Tas atsparumas taip pat užtikrina, kad tos tautos pergyvens dabartinius sunkumus ir, kai ateis laikas, prisikels kaip nepriklausomos valstybės.

P. Thomas Preston ilgą laiką išgyvenęs Kaune, kaip buvęs D. Britanijos pasiuntinys Lietuvoje, galėjo daugiau papasakoti apie Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų pažangą švietimo, ūkio ir kitose srityse nepriklausomybės laikotarpiu, nes jam pačiam teko tą pažangą stebėti. Jis pasakė, kad jokia kita tauta per tokį trumpą laikotarpį negalėjo padaryti didesnės pažangos, negu padarė Pabaltijo tautos.

D. Britanijos pasiuntiniui teko taip pat būti liudininku tų liūdnų įvykių, kurių 20-ties metų sukaktį minime dabar. Jis susirinkimui papasakojo, kaip Sovietų Sąjunga sumindžiojo visas sutartis ir tarptautinius pasižadėjimus, okupuodama tuos kraštus ir vėliau prijungdama juos prie sovietinių respublikų sąjungos.

Baltų Tarybos pirmininkui Dr. E. Arujai nušvietus Sovietų machinacijas Pabaltijo kraštus įjungiant į Sov. Sąjungą, p. A. Dargas pasiūlė susirinkimui priimti rezoliuciją. Rezoliucija buvo priimta ilgais plojimais ir rankų pakėlimu vienbalsiai.

Baigiamajame žodyje susirinkimo pirmininkas lordas Bossom pareiškė įsitikinimą, kad Pabaltijo tautų siekimas atstatyti savo kraštams laisvę bus apvainikuotas laimėjimu. Kada tai ateis, niekas šiandien negali pasakyti. Pasaulis pergyvena labai neramius laikus. Joks pasaulio politikas, neišskiriant nė JAV prezidento Eisenhowerio, nežino, ką atneš rytojus. To kioje situacijoje Pabaltijo tautos turi būti budrios.

Susirinkimo meninėje dalyje pasirodė Londono latvių choras, išpildęs kelias latvių dainas, solistė K. Bidina ir estų aktorė, padeklamavusi estų, latvių ir lietuvių poezijos vertimų anglų kalba. Pasižymėjusi latvių mezzo-soprano K. Bidina padainavo T. Prestono kompoziciją „Nemunas“ gražia lietuvių kalba. Ši kompozicija, nors buvo dar parašyta prieš 20 metų Kaune, prieš T. Prestonui paliekant Lietuvą, viešai buvo išpildyta pirmą kartą. Joje išreiškiamas liūdesys atsiskiriant su draugais ir su gražiu Nemuno kraštu, tą kraštą pavergus žiauriam priešui. Solistė ir kompozitorius susilaukė labai šiltų katučių.

REZOLIUCIJA

Mes, susirinkę Central Hall salėje, Londone, 1960 m. birželio 18 dieną, minint Sovietų agresijos prieš Pabaltijo valstybes 20-tą sukaktį, pirmininkaujant lordui Bossom, išklausę lordo Colville of Culross, T.H. Preston'o ir Dr. E. Arujos pranešimus,

SMERKIAME Sovietų Sąjungos agresijos aktus, papildytus prieš Estiją, Latviją ir Lietuvą, ir tų tautų žiaurų pavergimą;

KALTINAME Sovietų Sąjungą už šio tarptautinio nusikaltimo prieš Pabaltijo valstybes tęsimą, slopinant žmogaus teises ir pagrindines laisves eksploatacija ir nusavinimais, teroru, deportacijomis ir vergų darbu;

REIŠKIAME PAGARBĄ estų, latvių ir lietuvių tautoms, kurios, neatsižvelgiant į kančias, išgyventas per 20 metų, lieka tvirtos savo kovoje dėl teisingumo ir laisvės;

REIKALAUJAME, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų savo karinį, policijos ir administracinį personalą iš Pabaltijo kraštų;

PRAŠOME laisvojo pasaulio vyriausybes, ypač didžiųjų valstybių, imtis visų taikingų priemonių atstatyti apsisprendimo teisė Pabaltijo kraštuose;

APELIUOJAME į visos žmonijos sąžinę, prašydami suprasti neteisybės, kuri buvo padaryta Pabaltijo tautoms, didumą, ir remti pastangas atstatyti tuose kraštuose laisvei;

SIUNČIAME Pabaltijo tautoms, dabar esančioms Sovietų vergijoje, mūsų sveikinimą už jų ryžtingą atsparumą prieš engėjo pastangas su naikinti jų tautinį savitumą;

IŠREIŠKIAME savo gilų įsitikinimą, kad Sovietų sistema, kaip visos tironijos istorijos bėgyje, turi savyje save naikinančių sėklų; ši sistema negalės egzistuoti;

PASIŽADAME sustiprinti mūsų bendrąją veiklą laisvame pasaulyje Pabaltijo kraštų ir kitų Rytų ir Vid. Europos tautų laisvės bylai kelti.

RIAUŠĖS LENKIJOJE

(E) Kelių paskutiniųjų savaičių bėgyje Lenkijoje įvyko trys platesnio masto susirėmimai tarp demonstrantų ir policijos. Pirmasis susirėmimas buvo Nova Hutoje, pietų Lenkijos plieno pramonės mieste: žmonių minia pasipriešino komunistinei valdžiai, panorėjusiai pašalinti kryžių iš bažnyčiai numatytosios vietos. Dieną vėliau Allenšteine (Olšyn). O prieš kelias dienas panašus susirėmimas įvyko vakarų Lenkijos tekstilės pramonės mieste, Zielona Gora: komunistinė valdžia bandė bažnyčios salę paversti koncertų sale. Minia pasipriešino ir teko šauktis policijos paramos. Būta ir daugiau ženklų, kurie liudija piliečių nervingumą ir nerimavimą. Komunistinis režimas, nuolat vis labiau slegiamas ekonominių sunkumų, greit sukelia minios susierzinimą ir viešą protestą.

Paskutiniu metu valdžia užkrovė aukštas gamybos normas, o atlyginimo už darbą nepakėlė. Taipgi padidėjo bedarbių skaičius, ir smarkiai pakilo maisto kainos.

Iki šiol Gomulka manė, kad nepasitenkinimas daugiausia reiškiasi tose srityse, kuriose gyventojų daugumą sudaro ūkininkai; o po šių riaušių Gomulkai tenka įsitikinti, kad ir pramonės darbininkija yra priešinga esamajai tvarkai.

Mirus a.a. JONUI SKĖRIUI,
jo sūnui Fr. Skėriui, Vasario 16 gimnazijos mokytojui, reiškia gilią užuojautą
Mokytojų Taryba

Z. JONKAITIENEI,
jos mielai motinai Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia
Br. Daubaras

PSICHOLOGINIS POSŪKIS

(E) Daug kas šiandieną ieško tikrųjų priežasčių, dėl ko iširo Paryžiaus Didžiųjų konferencija. Šių priežasčių aiškinimų yra ištisi variantai. Vienas šitų variantų turėtų paliesti psichologinį motyvą.

Nuo 1957 m. birželio mėn. Chruščiovas, pašalinęs varžovus iš valdžios aparato, vedė taikios koegzistencijos su Vakarais politiką. Šios politikos tikslas buvo išlaikyti ilgesniam laikui status quo padėtį, kurią jis ilgainiui tikėjosi įpiršti Vakarų pasauliui. Ši politikos linija jam, kaip ir visiems komunistams, buvo neišvengiama: reikėjo laiko komunizmui sustiprinti krašto viduje ir komunizmo įtakai išplėsti pasaulyje. Be to, vesdamas taikios koegzistencijos su Vakarais politiką, Chruščiovas manė, kad šiuo būdu pavyks užliūliuoti Vakarų pasaulio budrumą. Visa tai turėdamas galvoje, Chruščiovas vedė koegzistencijos politiką, kurios konkretus tikslas buvo Didžiųjų konferencija.

O čia savaime iškyla klausimas: kas privertė Chruščiovą išardyti konferenciją? Kai dėl amerikiečių žvalgybos lėktuvo, tai jis tikriausiai nebuvo priežastis išardyti konferencijai: Chruščiovas jau žymiai anksčiau žinojo, kad amerikiečių žvalgybos lėktuvai skraido virš Rusijos, tik sovietinėms karo priemonėms jie buvo nepasiekiami. Šitai jis pats patvirtino: „Mūsų kariai, švelniai šnekant, pražiopsojo patogią progą“.

Komunistinės valdžios viršūnėje įvyko staigių pasikeitimų, kurie nebuvo palankūs Chruščiovui. Sovietų Sąjungoje nuolatos vyksta kova dėl valdžios ir, svarbiausia, kad ši kova dėl valdžios yra nuolatos susieta su kova dėl kurios nors iš anksto nustatytos strategijos ir taktikos. Kai dėl strategijos, tai jų visų, sėdinčių Kremliaus valdžios viršūnėje, galvosena yra monoliška, t.y. jie visi siekia komunizmo įgyvendinimo visame pasaulyje. O dėl taktikos Sov. Sąjungoje nuolat vyko ir tebevyksta viršūnių tarpusavio kova, nes nuo sovietinės valdžios taktikos priklauso jos išsilaikymas arba žlugimas. Chruščiovo vestoji taikios koegzistencijos politika iki tam tikro laipsnio buvo naudinga sovietinei valdžiai: jos dėka Sovietų Sąjungai lyg ir pavyko pralaužti pertvarą, skiriančią komunistinį pasaulį nuo vakarietiškojo. Dr. Boeler balandžio 11 d. „Neue Zuercher Zeitung“ rašė tema „Masių psichologija ir turistinė diplomatija“. Jis rašė, kad tiek tikrojo karo, tiek šaltojo karo metu nuolatos vyksta tam tikras masių įmagnetinimas abiejose fronto pusėse. Turistinės diplomatijos dėka politikai gali dažnai net ir demagoginėmis, bet visuomet efektyviomis, priemonėmis, kaip, pvz., vaiko paglostymas, apsikeitimas su darbininku kepurėmis arba glėbesčiavimasis, paveikti masių psichologiją sau palankia prasme. Šiuo būdu priešas pasirodo visai kitoj spalvoj, nei propaganda buvo jį masėms pristačiusi. Šia prasme turistinė diplomatija buvo naudinga komunistinei valdžiai. Bet kartu ši diplomatija turi ir savo pavojingąją pusę, nes panašus masių psichologinis procesas vyksta ir kitoje fronto pusėje, atseit, Sovietų Sąjungoje; žmonės savaime ima klausti: „Kodėl mes Sovietų Sąjungoje turime nuolatos ginkluotis, nuolatos dalyvauti iki gyvo kaulo įsiėdusiose gamybos „lenktynėse“, kai galima gyventi taikoje su vakarietiškuoju pasauliu?“ Šis masių psichologijos momentas, be abejo, nėra nežinomas tiems, kurie sėdi Kremliaus valdžios viršūnėje.

Istorija turi daug pavyzdžių, kurie liudija, kad dažnai kovą nulemia ne materialiniai ištekliai, bet psichologinis momentas. Psichologinis faktorius turėjo, be abejo, ypač didelės reikšmės Chruščiovo vestajai koegzistencijos politikai.

Sunku tiksliai apibūdinti Sovietų Sąjungos masių moralę ir nuotaikas. Aišku tik, kad sovietinė valdžia, grįžusi prie įtampos politikos, tikisi jos padedama atitaisyti tai, ką jos manymu, koegzistencinė politika yra atnešusi neigiamo, būtent, ir vėl nustatyti sovietinių žmonių mases prieš vakariečius, į kuriuos jos buvo pradėjusios žiūrėti, palyginti, draugiškesniu žvilgsniu.

Tenka paabejoti, ar sovietinei valdžiai šitai pavyks ir ar ji galės aklinai vėl užtrenkti uždangą prieš vakariečius.

„BERNER TAGBLATT“ MŪSŲ REIKALU

Ryšium su Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių okupacijos sukaktuvėmis „Berner Tagblatt“, labiausiai skaitomas Šveicarijos sostinės dienraštis, paskelbė vedamąjį straipsnį. Straipsnis pradedamas konstatavimu, kad sovietams kelią į Europą atidarė hitlerinė Vokietija, 1939 metais susitardama su Kremliumi dėl dalybų Rytų Europoje. Po ultimatumo į Pabaltijo valstybes įžygiavo tarp 18 ir 20 raudonosios armijos divizijų. Šitoje tad „globoje“ vyko tolimesni įvykiai: buvo paskirtos bolševikuojančios vyriausybės, kurios netrukus atsidūrė tikrų bolševikų rankose. Bolševikams įprasto teroro sąlygose buvo suvaidinta „rinkimų“ komedija, po to sekė sovietinių respublikų paskelbimas. Pabaltijo valstybių nepriklausomybė buvo palaidota.

Sovietų viešpatavimas dar ir šiandien tebesilaiko ant trijų pagrindų: karinės okupacijos, menkos mažumos sudarytosios valdžios ir politinio teroro. Paskutinį žodį visais atvejais taria rusai, vadovaudamiesi paprastais kolonializmo metodais, kuriuos Maskva kitur betgi tariamai smerkia. Straipsnis baigiamas šiais žodžiais:

„Tačiau vienas dalykas yra tautas valdyti, o kitas — užkariauti jų širdis. Po dvidešimties sovietų okupacijos metų, nežiūrint visos priespaudos, nežiūrint susovietinimo, deportacijų ir rusifikacijos, Pabaltijo tautos nenustojo vilties atgauti nepriklausomybę. Jos nenustos reikalavusios, kad joms būtų leista laisvai apsispręsti. Laisvo apsisprendimo taip nepaliaujamai jų prispaudėjai reikalauja afrikiečiams!“

BĖDA SU POLITINIAIS NAUJAGIMIAIS

Kongui belgai duoda nepriklausomybę, bet jau susidarė sunkumų dėl vyriausybės sudarymo. Ją sudaryti buvo pasiūlyta Tautinio Judėjimo vadui Lumumba. Kai jam nepasisekė, tai šis uždavinys pavestas Abako part. vadui Kasavubu. Bet Lumumba pareiškė, kad jis vis tiek sudarysiąs savo vyriausybę ir su niekuo nebendradarbiausiąs.

Septynios DIENOS

PREZ. EISENHOWERIS APLENKIA JAPONIJĄ

Per savo sekretorių — reikalų vedėją Hagertį prez. Eisenhoweris pareiškė, kad savo kelionės po Tolimuosius Rytus metu jis aplenks Japoniją, kol ten vyksta komunistinių profesionalų agitatorių keliamieji neramumai.

Prezidentas kartu pareiškė viltį, kad Japonijoje bus grąžinta tvarka ir kad tie dabartiniai neramumai neįveiks suardyti Amerikos ir Japonijos draugystės.

NERAMUMAI RYTŲ VOKIETIJOJE

Rytų Vokietijos min. pirm. Grotewohl apkaltino Vakarų Vokietijos socialdemokratus už neramumus, o partijos sekretorius Ulbricht parašė griežtą laišką partijos konferencijai Dresdene, reikalaudamas griežtų pakeitimų partijos darbe.

Neramumai vyksta iš dalies prisimenant 1953 metus, kai rusų tankai sugniuždė sukilimą, o iš dalies dėl bendro nepasitenkinimo. Darbininkai atsisako išeiti partinio švietimo kursą, sakydami, kad jie pakankamai užimti planus vykdydami (pats populiariausias atkirtis į Chruščiovo pažadus pasivyti Ameriką yra posakis: „Kai pralenksite Ameriką, leiskite išvažiuoti į ją“).

BAZĖS TURI BŪTI

10 kraštų konferencijoje nusiginklavimo klausimams svarstyti, kuri vyksta Ženevoje, Britų atstovas pareiškė, jog nepriimtinas yra Chruščiovo pasiūlymas nusiginklavimo pirmuoju tarpsniu panaikinti bazes. Jei jos būtų panaikintos, tada Sovietai strategiškai ir kariškai būtų žymiai pranašesni.

KIRIČENKO VISIŠKAI PAŠALINTAS

Komunistų partijos centro komiteto sekretorius Kiričenko buvo perkeltas į Rostovą prie Dono partijos sekretorium. Jo vietą centre užėmė Kozlovas.

Dabar Kiričenko pašalintas ir iš šios vietos, greičiausia, dėl to, kad stengėsi susigrąžinti vietą centro komitete.

EICHMANNO KLAUSIMAS SAUGUMO TARYBOJ

New Yorke susirenka Jungtinių Tautų Saugumo Taryba svarstyti Argentinos skundo prieš Izraelį, kurio saugumiečiai iš gabeno iš Argentinos ten prieglobstį turėjusį Eichmanną, kaltinamą milijonų žydų iššudymu nacių laikais.

PASKYRIMAS, KURIS DAUGELĮ SUJUDINO

Alfredas Robens paskirtas Anglies Tarybos pirmininku nuo rudens (su 10.000 svarų metinio atlyginimo), ir iki tol eis pirmininko pavaduotojo pareigas.

Tas paskyrimas sujaudino kai kuriuos sluoksnius. Robens yra vienas žymiausių Darbo partijos narių parlamente.

KIŠI PALEIS PARLAMENTĄ

Opozicijos spaudžiamas ir nepajėgdamas susitvarkyti su riaušėmis, kurių metu žuvo žymių opozicijos asmenų, Japonijos min. pirm. Kiši prižadėjo greit paleisti dabartinį parlamentą.

KARALIENĖ LENKTYNĖSE

Prieš prasidedant popietinėms Ascot arklių lenktynėms, karalienė su 6 kitais jojikais suruošė savas lenktynes, atjodama ketvirtoji.

KENNEDY UŽSIENIŲ POLITIKA

Amerikos senatorius John Kennedy, labiausiai galimas demokratų kandidatas į prezidentus, yra pareiškęs, kad Amerika būtinai turėtų pagerinti savo santykius su Rusija ir Kinija.

ARGENTINOS PERVERSMAS LIKVIDUOTAS

Vyriausybei nuversti ruoštasis perversmas Argentinoje sulikviduotas per 7 val. Ruošė jį antrosios armijos viršininkas.

„SUTIKIMAS“ IŠ PATRANKŲ...

Prez. Eisenhoweriui laivu artėjant į Formozą, kinų komunistai iš žemyno paleido 86.000 artilerijos sviedinių. Kaip jų radijas praneša, artileristams komanda buvo duodama su šūkiais: „Eisenhoweri, grįžk — ugnis!“, „Pasitrauk iš Japonijos — ugnis!“, „Pasitrauk iš Korėjos — ugnis!“, „Pasitrauk iš Azijos — ugnis!“ „Mes išlaisvinsime savo gimtąjį Taiwan — ugnis!“

Šaudymą pakartosią prezidentui išvažiuojant iš Formozos (kinietiškas Formozos pavadinimas yra Taiwan).

DU PUSKARININKIAI PER AMERIKĄ

Du britų puskarininkiai iš Kalifornijos pėsti pasiekė New Yorką per 66 dienas 4 val. ir 17 minučių, nuėję 3031 mylią.

Dr. Barbara Moore, kuri pakeliui buvo sužeista, dar tebeeina.

GINČAS DĖL TO, KAS TEISINGAS

Į spaudą perėjo ginčas tarp Rusijos ir Kinijos, kieno teisingesnė pažiūra į santykius su imperialistais.

Kinijos komunistinės viršūnės yra tos nuomonės, kad negali būti jokių ryšių su buržuaziniais kraštais, o rusai stengiasi įrodinėti, kad ir Leninas klydo, liepdamas nepalaikyti tokių ryšių. Rusai komunistai tiki, kad ryšių nepalaikymas gali sukelti karą ir sunaikinti pasaulį.

PASAULYJE

— Pakistanas tariasi su Rusija, kviesdamas šią padėti surasti žibalo, dujų ir mineralų šaltinius.

— D. Britanijoje 1959 m. vištos sudėjo 706.000 tonas kiaušinių — tai antroji vieta pasauly (Amerikos vištos sudėjo 3.690.000 tonų).

— Taifūno metu Hongkonge žuvo ar dingo 57 asmenys.

— Gegužės mėn. Amerikoje bedarbių sumažėjo 200.000.

— Princesė Margareta su savo vyru Armstrong-Jones grįžo iš povestuvinės kelionės.

— Balandžio mėn. dėl nelaimių keliuose D. Britanijoje mirė 500 asmenų, 44 daugiau negu pernai balandžio mėn. (smarkiai sužeista 6.605, lengvai 19.843).

VYSK. M. VALANČIAUS 85 METŲ MIRTIES SUKAKČIAI PAMINĖTI (III)

UOLA

prieš rusinimą ir supravoslavinimą

RAŠO Zenonas Ivinskis

Su labai dideliu pasisekimu Valančius buvo išėjęs į kovą prieš girtuokliavimą. Ne mažiau jam sekėsi ir kovoje prieš **neraštingumą**. Tai buvo kitas Valančiaus darbo, jo nemirštamo paminklo kertinis akmuo! Ir parapijinių mokyklų Lietuvoje buvo buvę iki tol! Vadinasi, kaip ir blaivybės brolijos, jos **nebuvo naujai išrastos**. Bet, ką padarė per trumpą laiką Valančius, stebino jo draugus ir priešus. Jau 1854 m. jis nurodė Kauno gubernatoriui, jog vyskupijoje, t.y. Kauno gubernijoje, be Kuršo, visose 197-se parapijose formaliai veikė mokyklos su 5900 mokinių. Tie skaičiai paskui dar labiau išaugo!

Valančius tačiau organizavo ne tik parapijines mokyklas. Jis nuolat ragino kunigus, kad jie prikalbinėtų žmones **patiems mokytis** skaityti. Vyskupo buvo įsakyta per kalėdojimus surašyti mokančius skaityti, ir jau toks surašinėjimas buvo drauge paraginimas į raštą. Ir čia buvo atsiekta nuostabių rezultatų. Mokėjimas skaityti per dešimtmetį nuo 1853 m. pakilo daugiau negu dvigubai. Tokia galinga akcija buvo perėjusi per visą vyskupiją iki pat Zarasų.

Išmokymas liaudies skaityti buvo labai svarbus tautinio atgimimo veiksnys. Jis buvo žymiai svarbesnis negu iš paviršiaus galėtų atrodyti. Ką būtų galėję reikšti visokie raštai, lietuviškos knygos ar vėliau laikraščiai, jeigu žmonės nebūtų mokėję paskaityti. Ar būtų ką lėmusios ir paties Valančiaus gyva žmonių kalba parašytos knygos? Tad Valančius tapo lietuvių literatūros istorijoje ne tik žymiausiu didaktinės, t.y. pamokomosios, literatūros kūrėju, bet jis yra ne mažiau didis, kad **išmokė žmones skaityti.**

O žmonių mokėjimas skaityti žymia dalimi ir nulėmė laimėjimą kovos už lotyniškas raides ir už savo spaudą. Pramokyta liaudis jau nebegalėjo be savų knygų verstis. Jai, žinoma, pirmoje eilėje reikėjo lietuviškų maldaknygių. Šitaip vėliau įvairiomis priemonėmis buvo griaunamas pats „katalikiškų", t.y. lotyniškų raidžių draudimas.

O kada rusai po 1865 m., jau spaudą uždraudus, išleido pirmąsias tikybines knygeles rusiškomis raidėmis, Valančius nerimo ir laukė, kaip tos knygos bus liaudies priimtos. Greitai paaiškėjo, kad anas „kirvukais" spausdintas knygas (taip buvo vadinamos rusiškos raidės!) **žmonės atmeta**, nes tų kirvukų nei Valančiaus parapijinėse mokyklose, nei kitur žmonės nebuvo mokomi. Valančiui tai buvo akivaizdus ženklas, kad reikia iš viso žmonėms įkalti du dalykus: 1) saugotis ir budėti, kad maskolius negadintų tikrosios „vieros" (tikėjimo), 2) neimti į rankas jokių knygų rusiškomis raidėmis, ir kai vaikas tokią knygą iš mokyklos bus gavęs, ją deginti.

Plačiosios vyskupijos ganytojas greit susiorientavo ir įžvelgė, kad situacija pasidarė labai pavojinga! Ir kaip ordino laikais Lietuva buvo vedusi ištisas kartas kovą už savo žemę ir egzistenciją, kovą „būti ar nebūti", taip sėkmingai Vytauto užbaigtą, tai turėjo dabar prasidėti panaši kova „būti ar nebūti" savo religinių ir tautinių teisių srityje.

Ar mes begalime pilnai įsivaizduoti tas visas aplinkybes, kuriose Valančiui teko veikti? Pati tauta anuo metu buvo kultūriškai atsilikusi. Ji buvo dar tautiškai nesusipratusi. Jos tradicinė inteligentija buvo pasiryžusi eiti tik lenkų kultūros keliais. Šitokioje kaip tik būklėje lietuvių tauta ir neteko vienos iš svarbiausių priemonių užpildyti savo kultūrinėms spragoms, būtent ji neteko savos spaudos. Ir lietuvių tauta nustojo jos kaip tik tuo laiku, kada vyko tautinis kilimas tose tautose, kurios buvo iki tol kultūriškai atsiliku sios ir tautiškai nesusipratusios, kada, maironiškai tariant, ten jau „pavasaris" ėjo Karpatų kalnais...

Susidarė lietuvių tautai labai pavojinga būklė. Knygos savomis raidėmis buvo uždraustos, o anie „kirvukai" arba graždanka turėjo tarnauti lietuvių tautai iš pradžių suartinti su rusų kultūra, o paskui per pravoslaviją visai surusinti. Dabar Lietuva ir buvo pastatyta prieš tą hamletišką klausimą: ar išsižadėti savo lotyniškų raidžių spaudos ir tuo dar labiau pagilinti taip tautai pavojingą kultūrinį atsilikimą, ar prisiimti rusiškąją graždanką ir šituo nuolaidų bei oportunistiniu žygiu pastūmėti eiti tautą anuo rusifikacijos ir klastos keliu, kurį jai rusų despotija buvo paruošusi.

Iš tos tikrai tragiškos būklės lietuvių tautą ir išvedė Valančius, kuris čia tapo tikruoju jos vadu. Jis virto tokia nepajudinama uola, kuri kietai atsistojo prieš pravoslavinimo pastangas ir tuo būdu Valančius turi didelius nuopelnus apskritai visoje rytų Europos katalikybės istorijoje.

Kuniguose ir tikinčiuosiuose Valančius išugdė tokį atsparumą, kuris apsaugojo lietuvių tautą nuo surusinimo, nes tik Bažnyčia buvo tada vienintelė tautos teisių saugotoja. Katalikiškas kryžius, lotyniškas krikštas, ir žinoma, lotyniškos raidės raštai, buvo tie svarbiausieji veiksniai, kurie rusams neleido suartinti lietuvių su stačiatikiais. O po sukilimo, kuriuo buvo bandytas numesti rusų jungas Lietuvoje ir Lenkijoje, lietuvių žemėje buvo prasdėjusi tikra rusinimo orgija... Turintiems tokią didelę fizinę jėgą pavergėjams neatrodė, kad bus sunku lietuvius supravoslavinti. Jau 64-ais metais buvo imta masiškai spausdinti ir dalinti religinės knygos rusiškomis raidėmis. O jose vis buvo įbrukama ir stačiatikiškų dalykų.

Bet neužteko tik drausti! Reikėjo ką nors liaudžiai ir duoti! Čia ir pasirodė vėl Valančiaus didybė ir jo nujautimas, ką reikia padaryti. Oficialiai ir toliau palaikydamas draugiškus santykius su Vilniaus generalgubernatoriumi Muravjovu ir jo sūnumi, kuris buvo Kauno gubernatorius, Valančius stojo rusams griežčiausion kovon, ir jon **jis įtraukė visą lietuvių tautą**.

Valančius aiškiai praregėjo, kad reikia būtinai priešintis rusams, kad reikia nepriimti jų raidžių. Jis pirmasis nustatė pavojų, jog šiaip jau nuo nieko nekaltų raidžių bus greitai pereita prie pravoslaviškų tekstų. Pasirinkimas Valančiui buvo labai sunkus, nes baisūs varžtai buvo sukaustę lietuvių religinį ir kultūrinį gyvenimą. Juk taip apsiniaukusiame Lietuvos danguje nebuvo dar matyti nė iš tolo jokio vilties žiburėlio, kuris pranašautų artėjančią giedrą.

Valančius tautai ir nurodė ne kompromisų ir nuolaidų, bet erškėčiais nuklotą kelią. Bet tame kelyje buvo ir išsivadavimo viltis, nes kiekvienas tvirtas pasiryžimas laimėti, anot prof. Šalkauskio, yra iš esmės jau laimėjimo pradžia.

Valančius buvo pirmasis, kuris nukreipė tautą spausdintis slapta savas knygas Prūsuose. Jis pats vieną po kitos parašė 9 knygutes Tilžės klebono Zabermano vardu. Tam reikalui jis tuoj davė 5000 rublių. (Iš viso Valančius, seno veikėjo Miluko apskaičiavimu, knygoms spausdinti esąs išleidęs 25.000 aukso rublių. Už tokią sumą tada buvo perkami keli dideli dvarai). Šitoji Zabermano lietuviškų knygų leidykla Tilžėje ir Karaliaučiuje ir spausdino pirmuosius Valančiaus raštus.

Tose knygutėse, kurios tuoj slapta vyskupijoje buvo paskleistos, žmonėms buvo nurodoma jų laikysenos programa. Per tuos raštus ir atėjo liaudžiai tikroji stiprybė. Pvz., knygutėje „Wargai Bažnyczės Katalikų" Valančius jau 1867-ais ragino nuo žandarų ir policijos akių slėpti maldaknygę „Aukso Altorių", žmonėms brukamas rusų raidėmis spausdintas knygas reikią **deginti**, nes jos yra pagadintos „daiktuose wieros" (tikėjimo). Liaudis ir įprato tas svetimas knygas deginti, kuriose buvo „daiktų priszingų wieraj kataliku". Ir mes turime ne vieną įspūdingą pasisakymą tautinio atgimimo žymių vyrų, kaip jų iš mokyklos parsineštos kirvelinės knygos savo amžių tuoj baigdavo ugnyje. (ELI)

Europos lietuviškoji periodika

SVEČIAS, Lietuvių Evangelikų Liuteronų laikraštis, 1960 m. Nr. 3. Turinys: Dvasinis augimas, Evangelikų Liuteronų Bažnyčios esmė, Šių laikų žodis, Aš jus nešiosiu! Kristaus kančios Sibiro kančiuose, Aš lieku prie to, ką esu išmokęs, Evangelija ir tautybė, Besidomint laime, Dvi giesmės iš Tauragės, Mūsų gyvenimas ir veikla.

Ryžtingasis Tautos sukilimas

Nuo žiauriųjų trėmimų į Sibirą pradžios, nuo to naujojo šiurpaus bolševikų užsimojimo sunaikinti mūsų tautą jau praėjusi viena visą kraštą gedulu padengusi savaitė, kai 1941 m. birželio mėn. 22 d. kilo vokiečių-rusų karas. Tautai nebuvo tinkamesnės progos nusikratyti bolševizmo jungo! Tą pačią dieną daugiau kaip šimtas dvidešimt penki tūkstančiai partizanų stojo į kovą už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę. Per kelias dienas bolševikų ordos Lietuvoje buvo pakrikdytos ir skubėjo nešdintis, iš kur atėjusios. Netrukus ryžtingi partizanai užima Kauno radijo stotį, ir jau antrąją sukilimo dieną — birželio 23 —laikinoji Lietuvos vyriausybė paskelbė Nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Džiaugsmo ašaros riedėjo klausantis tos brangiosios žinios! Atstatytosios Nepriklausomybės faktą dar teko apmokėti labai gausiomis mūsų nekaltų civilių gyventojų gyvybėmis, kuriuos besitraukdami barbarai iššudė, mūsų partizanų kraujo aukomis: 4.083 žuvo nuo bolševikų, 8.000 sužeistų. Lietuva pasipuošė savo geriausiųjų sūnų kapais, bet plačia jam pasauliui parodė norą būti laisva ir nepriklausoma. Šiandien devynioliktose metinėse lenkiame savo galvas prieš šiuos didvyrius, nukankintus arba didvyriškai kritusius kovoje dėl Tėvynės. Jie Tėvynei Lietuvai parodė didžiausią meilę, tariant Išganytojo žodžiais: „Niekas neturi didesnės meilės kaip ta, kad kas guldo savo gyvybę už savo prietelius".

Atgimusios Lietuvos proga netrukus pasigirdo Arkivyskupo Metropolito J.E. Juozapo Skvirecko žodis, iškalbingai nusakąs išgyventąją tragediją: „Užplūdus sovietų bolševikams mūsų mylimą kraštą, jų slegiama mūsų tauta, nors buvo bejėgė pasipriešinti, bet vilties Viešpatyje nenustojo. Ji visa šaukėsi dangaus pagalbos. Vos kelias dienas trukusio karo veiksmų pasekoje kraštui teko skaudžiai nukentėti. Bėgdami bolševikai iššudė daug nekaltų žmonių, ne tik vyrų, bet vaikų, moterų, senelių, net gydytojų ir ligonius beslaugančių seselių. Jie sugriovė ir sudegino daug miestų ir kaimų. Buvo pasirengę mus dar baisiau sunaikinti, bet **dėl mūsų patriotinio jaunimo pasišventimo** jie nespėjo savo žiaurių planų pilnai įvykdyti. Tačiau šis nekaltas kraujas ir šie medžiaginiai nuostoliai nublanks ta prieš tai, ko mes būtume sulaukę, jeigu bolševikų niekas iš mūsų krašto nebūtų išvaręs".

Šis šeštasis iš eilės mūsų Tautos istorijoje sukilimas prieš okupantus priklauso prie ryžtingiausių ir aiškiausių atsakymų visiems Maskvos kėslams į Lietuvą, ypač dar šiandieną skelbiamajai melagingai propagandai apie tariamąjį lietuvių tautos „savanorišką" prisidėjimą prie sovietų bolševikų Rusijos. Sukilimas parodė, koks iš tikro buvo, yra ir per amžius bus lietuvio noras — laisvai ir nepriklausomai gyventi!

Neilgai gyvavo atstatytoji Lietuvos Nepriklausomybė, bet ji mūsų Tautos istorijoje liko krauju įrašyta, krauju užantspauduota, kad Dievo įdiegtajam troškimui lietuvis niekada nesigailės nė didžiausios aukos!

Kun. P.D.

Pamaldos

DERBY — šį sekmadienį, birželio 26 d., 11 val., Seselių kopl., Bridge Gate. Už ištremtuosius ir žuvusius dėl Lietuvos Laisvės visi kviečiami priimti Šv. Komuniją. Išpažinčių bus klausoma nuo 10.30 val.

ROCHDALE — birželio 26 d., 11.30 val.

BRADFORD — liepos 3 d., 12.30 val., iškilmingos pamaldos su Pirmąja Komunija.

KNYGA — GERIAUSIAS DRAUGAS

Prof. Kolupaila — Nemunas — 18.6.
Švaistas — Aukso Kirvis — 18.6.
Gliauda — Gęstanti saulė — 14.8.
Gliauda — Raidžių pasėliai — 22.
Rev. Vaitkevičius — Gyvoji dvasia — 4 tomai po 36.8.
L. Tolstoj — Anna Karenina — 4 dalys — 5.13.8.
I. Šeinius — Kuprelis — 15.
Somerset Maugham —Dažytas vualis —22.
Rev. Bagdonavičius — Žmonijos likimas— 1.5.8.
Rev. Danielius — Mišių paslaptis —14.8.
A. Maceina — Didžioji Patarėja — 22.
V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų —33.
Hugo — Vargdieniai — 5 tomai — 5.13.8.
Gogolis — Mirusios sielos — 18.6.
Jankus — Namas geroj gatvėj — 28.
Prel. Krupavičius — Lietuviškoji išeivija — 14.8.
Sibire ranka parašyta maldaknygė — įrišta — 7.4.
Sibire ranka parašyta maldaknygė — anglų ir lietuvių kalbomis — 3.9.
„Žalgirio mūšis" — paveikslas 550 metų sukakčiai paminėti — 4 šil.
S. Yla — Žmonės ir žvėrys — 36.8.
Bačiūnas — Kelionė į Pacifiko kraštus — 8 šil.

Kainos pažymėtos su persiuntimu.

Visi „Liet. Enciklopedijos" prenumeratoria prašomi be atskiro raginimo susimokėti už XX tomą.

Rašyti: **DAINORA, 49, Thornton Ave., London, W.4.**

Auksas bonkoje

(E) Ukmergės rajono Nadėlių pradžios mokyklos mokinys, po pamokų su kitais auklėtiniais besodindamas medelius, atsimušė kastuvu į bonką. Bonkai sudužus, pasipylė cariniai aukso įvairaus dydžio rubliai. Radinys gerai atlygintas. Už gautus pinigus mokykla įsigys pavaizdumo priemones ir papildys mokyklos biblioteką.

A. JONYNAS

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

2.

Moteris, matyti, pastebėjo viršininką, nes rūstų jos veidą staiga nušvietė plati, riebi šypsena.

— Dovanok, Liucytė, neturiu laiko, — sulemeno Šeputis. — Draugas viršininkas atvažiavo mus aplankyti.

Moteris nusišypsojo dar riebiau:

— Atleiskit, atleiskit, nežinojau... Kaip puiku, kaip puiku!

Kažkur kambaryje pravirko vaikas, ir stambusis Liucijos Šeputienės biustas beregint dingo iš lango.

— Prašom, draugas viršininke, prašom, — tempė Šeputis Bildžių. — Apžiūrėsime tvartukus.

— Velnias rautų, — suurzgė šoferis, sekdamas viršininkus taip, kad Šeputis jį būtinai išgirstų, — žarna žarną ryja.

Bildžius nuvėrė jį priekaištingu žvilgsniu, bet Algis Trinkūnas visai nenusigando. Jis žinojo, kad ir viršininkas yra žmogus, o kiekvienas žmogus, laikui atėjus, įsinori valgyti. Tie varstymai akimis jam buvo įprastas ir gerai pažįstamas dalykas.

Šeputis stabtelėjo. Minutėlę jo veide šmėkštelėjo kažkoks nesusivokimas ir neryžtingumas. Paskui jis dar kartą sučiupo viršininko plaštaką:

— Dovanokit, draugas viršininke, dovanokit! Aš tik minutėlei užbėgu pas žmonelę... Tegul paruoš užkąsti. Jūs čia prisėskite štai ant suolelio, pasigrožėkite mūsų klombomis.

Ristele jis pasileido atgal į rūmus. Bildžius ir šoferis žvilgterėjo į direktoriaus nurodytą suolelį, bet atsisėsti nesiryžo. Suolelis buvo senas, suklypęs, nulaužta atkalte. Ant jo taip pat puikavosi baltinti akmenėliai, kuriuos kažkas buvo skyręs klomboms puošti.

Šeputis grįžo po dešimt minučių įraudęs ir šiek tiek sutrikęs. Skubėdamas jis nusivedė svečius per didžiulį, netvarkingai užgriozdintą kiemą į galvijų tvartus. Prasidėjo apžiūra.

Jonas Bildžius priekabiai apžiūrinėjo kiekvieną pertvarą, kiekvieną gyvulį, žvilgčiodamas į ėdžias, griežtai kalbindamas šėrikus ir melžėjas:

— O čia kas? Kodėl taip mažai pakreikta? Ką, šiaudų neturite? O kodėl nenaudojat durpių?

— Na, tu žiūrėk, tu žiūrėk, — rodė jis Šepučiui mėšle susmukusią karvę.— Priekinės kojos įsmukę, užpakalinės — iškilę... Na, jeigu tave kas taip pastatytų, a?

Direktorius raudo, glamžė rankas, tempė viršininką vis tolyn ir tolyn, tarsi ieškodamas kažko, kas galėtų jį išgelbėti.

— Tu neskubėk, neskubėk, — maldė Bildžius. — Matau, kokia čia pas tave tvarka. Daug ir žiūrėti nereikia. Aš iš pirmo žvilgsnio perkandu žmogų.

— O šilto vandens turite tvarte? — kreipėsi jis į pagyvenusią moterėlę.

— Tai kad vasarą... — buvo bepradedanti ši.

— Vasarą, vasarą... — nutraukė viršininkas. — Žiemą ir vasarą turi būti šilto vandens. Kuo gi plaunate tešmenis prieš melžimą?

— Tai kad aš visai neplaunu... Tik šlapia drobule...

— Aišku! Viskas aišku! — atsisuko Bildžius į direktorių. — Viskas aišku. Gali daugiau nieko ir nerodyti. Viskas aišku. Manęs neapgausi. Po kiek litrų primelžiat?

Šeputis suvapsėjo kažką, iš ko sunkoka buvo suprasti, ar po dvidešimt, ar po dešimt litrų į dieną. Bet viršininkas ir nebeklausė jo atsakymo. Jam dabar parūpo kiaulės.

Bet ir kiaulidėse tvarka buvo ta pati. Bildžius dar kartą turėjo progos pasisakyti iš karto perkandąs žmogų ir aiškiai matąs, kad iš Šepučio nebuvo ir nebus šeimininko. Į Šepučio pasiūlymą nueiti į laukus, pasižiūrėti nukirstų rugių, jis tik ranka numojo. Kontoroje jie pažiūrėsią, kokia javų derliaus perspektyva.

Išgelbėjo šoferio Trinkūno dejonė apie viena kitą ryjančias žarnas. Dabar net ir viršininkas užmiršo nuverti savo nekantrų pavaldinį žvilgsniu, o Šeputis tuoj pat įsikibo į vilties gijelę:

— Tai prašom, prašom... Užeikite gal pas mane užkąsti. Jūs, tur būt, be pietų...

— Be pietų, — atsiduso Algis, — nebuvo laiko.

Kambaryje juos pasitiko Šeputienė, jau suspėjusi šiek tiek priploti savo kuodą ir užsimesti išeiginę suknelę. Ji šypsojosi visu putlių lūpų dosnumu ir minkštomis rankomis tempė svečius tiesiog prie stalo, apdengto gėlėta klijuote. Iš gretimo kambario pro praviras duris į atvykusius žvilgčiojo šešios žvitrios akytės, priklausiusios vienas už kitą mažesniems Šepučio įpėdiniams.

Šeimininkas vėl subruzdo, pasirausė spintoje, kažką paslapčiomis įsibruko į kišenę, pasispaudė po pažastimi portfeliuką — tokį pat nušiurusį ir mažą, kaip ir jis — ir atsiprašinėdamas, atbulas išsprūdo pro duris.

Dabar svečius pradėjo užimdinėti Liucija Šeputienė. Pirmiausia ji bloškė ant stalo didžiulį albumą su šeimos ir visų giminių fotografijomis, paskui ir pati užsikvempė, pečiu beveik liesdama garbingojo svečio petį. Vartydama albumą, sušvelnėjusiu, netgi visai dainingu balsu aiškino, kas yra vienoje ar kitoje fotografijoje, kada ir kieno ji daryta, kam rodyta, kam patikusi ir kam nepatikusi. Paskui iš gretimo kambario ji atitempė visus takelius, staltiesėles ir pagalvėles — jos siuvinėtas dar mergaujant ir dabar laikomas dukterims, kai šios paaugsiančios. Kiekvieną eksponatą palydėdavo moters atodūsiais ir sentimentalūs jaunystės prisiminimai. Ak, ta jaunystė!.. Kodėl ji negrįžtanti, kodėl ji tik vieną kartą težydinti... Jaunystėje Liucija Šeputienė buvusi visų gražiausia, visų šauniausia ir linksmiausia mergina apylinkėje. Bernai dėl jos ant sienų lipdavę. O dabar... Ak, dabar telikę tik vaikai ir bažnyčia...

Moteris staiga užspringo nelaiku pasipainiojusiu žodžiu. Viršininkui, ko gero, nepatiks toks atvirumas. Ji paskubomis griebėsi kalbos apie vaikus. Kiek vargo, kiek rūpesčių su jais... Neveltui dešimtį metų Šeputienė prieštaravusi, atsisakinėjusi turėti vaikų... Su jais nei išvažiuosi kur, nei pas žmones nueisi, nei pasilinksminsi. Tik tas Šeputis... Bet ir vaikai įdomu, oi įdomu! Ir ypač jų — Šepučių vaikai! Kokie įdomūs, kokie gabūs!

Iš tarpdurio, pro kurį visą laiką žvilgčiojo šešios smalsios akelės, vienas po kito buvo ištraukti visi trys Šepučių įpėdiniai — šešiametis Remigijus, ketverių metukų Virginija ir dvejų — Erminija. Prasidėjo pristatinėjimas, sukinėjimas, stumdymas, raginimas nusilenkti, valytis nosis. Kiekvienas įpėdinis turėjo sukirsti koja arba nusilenkti. Paskui vaikai buvo priversti deklamuoti skambias vieno mūsų laureato pasakas. Ar jums teko kada nors klausytis to laureato pasakų alkanu pilvu, sėdint prie stalo ir laukiant ko nors, kas nuramint, jūsų alkį ir bent kiek prablaškytų beviltišką nuotaiką. Nieko? O, tada jūs nežinote, kokios ilgos, kokios varginančiai ilgos tos pasakos!

Vaikučiai,
Zuikučiai,
Toli, pagiry,
Nuo seno
Gyveno
Senukai geri... —

pila sau koks nors šveplas bamblys, o tu galvoji, kad geriau tie senukai būtų visai negyvenę ir kad tas dėdė laureatas būtų nerašęs apie juos tokių ilgų istorijų...

Štai jau ir Šeputis sugrįžo, iš savo portfeliuko ištraukė du puslitrius „Sostinės" ir ketvertą bonkų žigulinio alaus, o bambliai pasikeisdami dar vis deklamuoja... Jonas Bildžius juda savo kėdėje, rauko antakius, kelia koją ant kojos, o bambliai vis deklamuoja ir deklamuoja.

— Na, ir norisi valgyti, — neiškentė Algis Trinkūnas.

Visas jo veidas persikreipė skausminga grimasa.

Dabar Šeputis susiprato. Smulkiais žings neliais jis nubėgo į virtuvę ir po kelių minučių grįžo drauge su senyva moterim, matyti, uošve, kuri nešė didelį dubenį kiaušinienės. Paskui ją šeimininkas vilko kepalą naminės duonos, kitoje rankoje mosikuoda mas pusmetriniu duonriekiu peiliu. Tingiais judesiais Liucija Šeputienė išdėliojo ant stalo lėkštes, šakutes, peilius. Pagaliau prasidėjo pietūs.

Jonas Bildžius iš padilbų nužvelgė stalą. Taip, iš tikrųjų, be kiaušinienės, Šeputis, matyti, nieko neduos... Didžiuliai storų, aptirpusių lašinių gabalai plūduriuoja dubenyje, tarsi specialiai įmesti apetitui gadinti. Irgi, mat, direktorius... Irgi, mat, vaišingas šeimininkas... Viršininką priima.

Degtinę gėrė, galima sakyti, trise: viršininkas, šoferis ir Liucija Šeputienė. Direktorius Šeputis tik lūpas teprikišdavo prie stikliuko ir tai labai atsargiai, žvilgčiodamas į savo žmoną, kurios žvairas žvilgsnis buvo smeigte įsmeigtas į vyro taurelę. Užtat pati šeimininkė gėrė nesivaržydama ir nelaukdama, kol ją paprašys. Ji greitai linksmėjo. Platus jos veidas pasidarė dar pilnesnis, pradėjo blizgėti mažyčiais rasos lašeliais, suknelės susegimas ant krūtinės prasiskleidė ir kai kurios kūno dalys pradėjo pamažu lįsti iš savo slėptuvių. Šeputienė juokėsi ir vis kalbėjo apie savo vaikus, apie jų talentus ir sugebėjimus. Niekas kitas, net ir norėdamas, nebūtų sugebėjęs įterpti nė žodžio į jos jausmingą monologą. Po kelintos taurelės nei iš šio, nei iš to pravirko mažoji Erminija, visą laiką timpčiojusi tėvui už švarko. Žvilgsniu buvo įsakyta paimti vaiką ant kelių. Šeputis tai įvykdė neprieštaraudamas. Tai, matyti, pagimdė naują idėją šeimininkės galvoje. Ji pačiupo Remigijų, pritempė jį prie viršininko.

— Tik pažiūrėkite, koks sveikas berniukas, koks stambus! Kokie tvirti raumeniukai... Mieste tokių vaikų reta.

Remigijus be jokių ceremonijų buvo užkeltas viršininkui ant kelių. Tokiu pat būdu šoferis Algis Trinkūnas buvo apdovanotas „lieknute", „švelnute" Virginija. Dabar visi trys vyrai sėdėjo intymiausia šeimyniška poza ir nedrįso pakrutėt net tada, kai, tvirčiausiu visų įsitikinimu, jau seniai buvo atėjęs laikas griebtis eilinės taurelės. Vaikai, atvirkščiai, elgėsi ko laisviausiai, matyti, įpratę svečiuotis ant besisvečiuojančių svečių kelių ir jų sąskaiton pasotinti savo nepasotinamus apetitus. Jie grobstė svečių šakutes, ir pastarieji buvo priversti kaišioti į jų burnas kiaušinienę.

(Bus daugiau)

MISEREOR

VOKIEČIŲ KATALIKŲ KOVA PRIEŠ BADĄ IR ALKĮ

Pernai gavėnios metu vokiečių vyskupai paragino tikinčiuosius duoti stambesnę, negu įprasta, auką badaujantiems ir ligoniams ūkiškai atsilikusiuose kraštuose. Ganytojų balsas neliko be atgarsio: vokiečių katalikai suaukojo 35 milijonus DM. Ši suma pralenkė net ir didžiausių optimistų lūkesčius. Tokios didelės aukos vienam ir tam pačiam tikslui dar nebuvo iki šiolei sutelkusi jokia religinė bendruomenė Vokietijoje.

Misijų kraštai, vos patyrę apie šią rinkliavą jųjų naudai, ėmė tuoj pat bombarduoti laiškais gavėnios akcijos sekretoriatą Aachene. Iš Azijos, Afrikos, pietų Amerikos mėnesių mėnesiais plaukė prašymas po prašymo, vienas graudesnis už kitą.

Sekretoriato tarnautojams kartais net plaukai šiaušdavosi skaitant pranešimus apie medžiaginę padėtį tolimuose minėtųjų žemynų užkampiuose. „Aš neperdedu paminėdama, kad motinos suvalgydavo jų pačių vaikus. Kas dar blogiau — susidarydavo grupės (jose būdavo ir krikščionių), kurios nakčia įsėlindavo į kapines, iškasdavo šviežiai palaidotus ir juos suvalgydavo“— dėstė viena Afrikoje besidarbuojanti vienuolė 1959 m. birželio 25 d. laiške. „Aš atiduočiau dešimt savo gyvenimo metų, jei galėčiau įrengti kliniką“, rašė vysk. Quinlan iš Korėjos miesto Choon-Chun, kuris per karą buvo iki 95 nuošimčių sunaikintas. Ndanda vysk. Haelg prašė šuliniams gręžti mašinos, nes jo diecezėčiai yra dažnai priversti keliauti net 4 val. iki šaltinio. O vandens trūkumas kaip tik ir esąs viena iš pagrindinių ligų ir kitokių vargų vargelių priežasčių Afrikos smiltynuose.

Ir taip kiekvienas laiškas kalbėjo apie skurdą, ligas ir bado mirtį. Nors žodžiai juose ir kartojosi, bet jų reikšmė buvo vis kitokia, kaip ne tie patys yra, kurie badu miršta Indijoj, Afrikoj ar Brazilijoj. Specialiai komisijai, kuriai pirmininkauja Koelno kardinolas J. Frings, buvo tikrai ne lengva paskirstyti tuos 35 milijonus jau vien dėl to, kad greit ši suma pasirodė per maža. Iki š.m. kovo mėn. gautiems prašymams patenkinti būtų reikėję šimto milijonų.

Šitokios būklės akivaizdoje vokiečių vyskupų konferencija Fuldoje nutarė tęsti pradėtą gavėnios pagalbos akciją. „Pernai mes kvietėme katalikus padaryti pradžią naujam galvojimui, praplėsti akiratį iki ne apsakomo mūsų juodų ir geltonų brolių vargo, nežiūrint jų religijos ir rasės“, rašė spaudoj kard. J. Frings. „Praėjusių metų gavėnios auka buvo pradžia, meilės ir pagalbos pradžia. O kas kartą pradėjo, tam nebegalima sustoti“.

Tad ir šiemet prieš Velykas visose vokiečių katalikų bažnyčiose buvo pravesta rinkliava tam pačiam tikslui, kaip ir pernai. Popierinės „taupomosios kasos“ dėžutės, kurios buvo dalijamos šeimoms, sugestyviais žodžiais apeliavo į tikinčiųjų dosnumą: „Mes, vokiečiai, nebebadaujame. Bet mes žinome, koks skaudus yra badas. Už tai mes dėkojame Dievui gavėnios auka“; „1 plytelė šokolado lygi 2 dienų maistui vieno darbininko šeimai Saigone. 10 cigarečių lygu 1 dienos maistui 5 asmenų šeimai Indijoje, 1 bilietas į kiną lygus 1 savaitės maistui vak. Afrikos darbininkui. 1 pusmetinis plaukų sušukavimas lygus 1 metų apsaugai nuo šiltinės ir mirties 500 žmonių“.

Kiek šiemet pavyko surinkti šitai gavėnios akcijai, pavadintai „Misereor“, rašant šias eilutes dar nebuvo paskelbta spaudoje. Tik spėjama, kad daugiau, negu pernai.

Kieno vargą palengvino pirmieji 35 milijonai DM?

Atsakingi asmenys stengėsi kuo geriausiai sunaudoti kiekvieną DM. Todėl visi prašymai būdavo visų pirma atidžiai tiriami. 5 mil. DM teko pabėgėliams, senelių ir vaikų prieglaudoms, katastrofų aukoms. O su likusia suma buvo bandoma, kaip šiemetiniame ganytojų laiške pasakyta, „pašalinti ne vien skurdo pasėkas, bet daugiau jojo priežastis, kurios nuolatos sėja naujus vargus“.

Už tai ligoninių statybai, remontams, jų išlaikymui, gailestingųjų seselių mokyklų įrengimui ir kt. paskirta per 12 mil. DM Kai Kankuri misijos ligoninėje buvo įtaisyta elektra, kai pirmą kartą suspindėjusios kambarėliuose elektros lemputės, šokę žmonės iš džiaugsmo.

Mitybai užtikrinti taip pat išleista 13 milijonų DM. Keralos žvejai galėjo įsigyti naujas valtis, nailoninius tinklus, sunkvežimį žuvims gabenti. Naujoje Gvinėjoje buvo įrengtas didelis pavyzdinis gyvulių ūkis, ir t.t.

„Ūkiškai atsilikę kraštai nėra vien pasaulinės politikos problema Nr. 1, bet ir pašaukimas, pašaukimas aukoti ir aukotis“, rašoma informacinėje „Misereor“ akcijos laidoje. „Aukotis: reikia padaryti galą tai išdidžiai baltojo žmogaus nuomonei, kad jis esąs pranašesnis už visas kitas tautas. Aukoti: Europa privalo šiandien savanoriškai atiduoti savo turto dalį, broliškai dalytis, teikti pagalbą be jokios sąskaitos. Kitaip Europa gali pralaimėti savo ateitį šitoje, gal būt, reikšmingiausioje istorinėje valandoje, ir nieks vėliau nepateisins jos aklumo ir egoizmo“.

Šventėms nėra nei saldainių, nei pyragaičių

(E) Aknolinsko rajono sovchozų magazinuose toli gražu ne viską galima nusipirkti. Retai tegalima gauti rūbų, batų, moteriškų ar vaikiškų reikmenų. Baldai ypač retai pasirodo magazinuose. O prieš Naujų Metų šventę nebuvo galima nusipirkti nė padoresnio saldainio nei pyragaičio.

Kanados sportininkai vyksta į Lietuvą

(E) Kanados futbolo rinktinė šią vasarą viešės Sovietų Sąjungoje, kur ji sužais eilę rungtynių Sov. S-gos miestuose. Ta proga ji užsuks į Lietuvos sostinę Vilnių, kur rugpiūčio 18 d. susitiks su Lietuvos futbolo meisteriu — Vilniaus Spartako komanda. Įdomu, ar du ukrainiečiai, kurie įeina į Kanados rinktinės sudėtį, vyks į Sov. Sąjungą, ar jie bus pakeisti kitais žaidėjais.

MOTERŲ *kampelis*

Veda V. Grinkevičiūtė - Funkienė

IŠSIVERK!

Aš dar sykį pažiūrėjau į paruoštąjį staliuką. Rodos, nieko neužmiršau, čia jos mėgiamiausi pyragaičiai, sausainiai, grietinė, cukrus. Dabar Vokietijoje jau ir daug lietuvių priprato gerti pupelių kavą be cukraus, kartais su grietine, o kartais juodą. Bet Nelė ir aš mėgstame saldžią kavą su grietine, ir, ačiū Dievui, tai mūsų „linijoms“ nekenkia.

Pasigirdo skambutis. Atėjo Nelė, su kuria jau kelios savaitės nebuvau susitikusi. Ji įėjo, kaip visuomet, su malonia šypsena, ramiai ir gražiai atrodydama. Pasveikino, atsisėdo, ir pradėjome kartu gerti kavą. Šiokių tokių naujienų turėjome, įspūdžiais pasidalyti. Laikas bėgo maloniai, bet staiga pastebėjau, kad Nelė jau gėrė trečią puoduką kavos, o jos pirmasis pyragaitis, vos pradėtas, taip ir gulėjo nevalgomas.

— Kodėl nevalgai, Nele, ar neskanu?— klausiu ją.

— O, ne, labai skanu, — skubiai pratarė jinai, nusišypsojo ir pradėjo valgyti.

Bet pamačiau, kad jos šypsena vos tik palietė lūpas, o akių gilumoje tarsi koks skaudulys paslėptas. Žinodama, kad ji su savo vyru gerai sugyvena, kad vienas kitą laba myli, pagalvojau, jog gal jo sveikata vėl kelia jai rūpesčio, nes su jos vyru kažkas negerai.

— Kaip tavo vyro sveikata? Kaip jo širdis? — paklausiau ją.

— O, dėkui, daug geriau dabar. Jis ima naujus vaistus, ir jie jam labai padėjo.

Bet jos akys nepasidarė linksmesnės, ir jinai nulenkė galvą.

— Noriu manyti, kad tau nieko bloga neatsitiko, ir santykiai su vyru... — pradėjau, bet nespėjau baigti sakinio: Nelė pašoko nuo kėdės, tartum ją būtų kas nors įkandęs, priėjo prie mano rašomojo stalo, griebė pirmą pasitaikiusią knygą ir tokiu ramiu, nenatūraliu, sustingusiu balsu mėgino man kažką pasakyti, iš paskutinių jėgų stengdamasi sulaikyti jau bėgančias ašaras. Aš švelniai ištraukiau iš jos rankų knygą ir vėl pasodinau ją į kėdę.

— Verk, Nele, nebijok nieko, išsiverk kaip reikiant, tik nemėgink sulaikyti ašarų. Išsiverkus tau palengvės.

Man nereikėjo jos daugiau prašyti, nes ji jau verkė. Ak, kaip ji verkė... Aš dar nežinojau, kas per reikalas, bet netrukdžiau jai ir nemėginau jos raminti. Vaikščiojau po kambarį, daviau jai antrą nosinaitę, praeidama paglosčiau jai galvą ir laukiau, kol ji kiek aprims. Štai mano Nelė dar sykį sunkiai atsiduso, nusišluostė nosį ir pakėlusi galvą pasižiūrėjo į mane. Jos akys buvo dar pilnos ašarų, bet jau vėl žibėjo — tas skaudulys tartum dingo, ištirpo ašarose. Ir su menka šypsena ji pasakė man:

— Mau jau tikrai lengviau.

Aš įpyliau jai šviežios kavos ir pasakiau:

— Dabar gerk ir pasakyk man, ko tu verkei? Tau reikia išsikalbėti su žmogum, kuris linki gero, o kad aš tau tik gero noriu, tuo, manau, tu tiki?

— Taip, — pasakė Nelė ir pradėjo pasakoti.

Tai buvo mažmožiai, visai nereikšmingi nesusipratimai su vyru. Bet Nelė, žinodama, kad rūpesčiai ir jaudinimasis gali pakenkti jo širdžiai, visus tuos neišsiaiškintus menkniekius nešiojosi savo širdyje ir turėjo pati viena stengtis „sutvarkyti“. Jos vyras, kaip ir daugumas vyrų, nemėgdavo ir sunkiai pakeldavo jos ašaras. Todėl Nelė ilgainiui atpratino save verkti, bet išmoko užslėpti savo nelinksmus jausmus. Tai negerai, nes siela, ypač švelni moteriška siela , sunkiai pakelia, ir ateina laikas, kada ji ieško progos ir nori „išmesti iš savęs“ visą tą jai kenksmingą naštą.

Niekados nereikia nešioti savyje, savo širdyje liūdnų minčių, neapykantos ir p. Reikia stengtis kuo greičiau išsiaiškinti ir sutvarkyti visus tuos nesklandumus. Išsiverkti, išsikalbėti, pasidalyti savo vargais su artimu žmogumi yra vienas geriausių būdų palengvinti savo širdies sielvartui.

Praėjo „ašarų audra“ Nelei, ir jos veidas, aplaistytas ašarų, vėl nusišypsojo, ir ji pamatė ir suprato, kad jos sunkumai jau beveik kaip ir dingo, tartum ašaros būtų išplovusios iš širdies visą kartumą. **V.F.**

DUOKITE JAI RAMIAI PAVALGYTI!

Marytė pasižiūrėjo į laikrodį — liko tik 15 minučių iki pietų, reikia skubėti! Bulvės beveik jau išvirtos, salotos išvalytos. Mėsa? Taip, jau irgi gatava, tik dar padažą reikia padaryti ir dar šį ir tą. Jau ir vaikai atėjo, tik vyro dar nėra.

Marytė skuba, kruta, dengia stalą, dėsto lėkštes. Dar surado porą minučių laiko greitai šukomis per savo plaukus „pervažiuoti“, nusipudruoti, žiurstui nuimti, porą lašų odekolono papurkšti, pašalinti virtuvės kvapui. Ji kiek pavargo, nes per dieną jai ne tik pietus gaminti teko — buvo ir kitų namų darbų darbelių, ir ji irgi alkana. Ji džiaugėsi, kad galės tuojau „ramiai“ atsisėsti su savo šeima prie stalo ir skaniai pavalgyti. Ji džiaugėsi tuo kasdien iš anksto ir kasdien užmiršta, kad tas džiaugsmas mažai pateisinamas, retai išsipildo.

Punktualiai susėda visa šeima prie stalo. Šiandien pietums yra ir sriuba. Marytė pilsto sriubą į lėkštes — pirmiausiai maža jai Nijolei, paskiau savo vyrui, vaikams ir galų gale sau. Ji tik pradėjo pati valgyti, o vyras jau prašo antros lėkštės sriubos, nes ji ypač skani šiandien. Marytė įpila jam, o ir vaikai prašo dar po truputėlį. Tuo tarpu jos sriuba jau atšalo, bet nieko! Ji greitomis srebia ją.

— Ir kodėl tu taip ilgai valgai? — sako duktė, — mes jau visi baigėm.

Duktė padeda nunešti lėkštes, o Marytė atneša troškintą mėsą su daržovėmis ir salotų.

— Ak, tai mano mėgiamiausias gabaliukas, tas pirmasis apkeptas, — šūkauja jos vyras.

— Ir mano! — galvoja Marytė, bet tegul jau jis tą gabaliuką šiandien valgo, —ir su šypsena deda jam į lėkštę tą pirmąjį skaniausią mėsos gabalą, negalvodama, kad ne tik šiandien, bet visuomet ji atiduoda jam ar vaikams skaniausius gabalus, užmiršdama save. Maži vaikai nenori mėsos riebalų, na gi, neišmesi — tai ji imasi juos į savo lėkštę, nors pati jų visai nemėgsta. Kaip su sriuba, taip su mėsa ir su saldžiasiais patiekalais: bedalydama savo šeimai maistą, paduodama dar šį bei tą, ji vos spėja pati pavalgyti pirmąjį patiekalą, nes kai paskutinis gauna patiekalą į savo lėkštę, tai pirmasis jau beveik spėjo baigti valgyti. Pačiai Marytei vos lieka laiko tinkamai pavalgyti. Apie ramybę nėra ir kalbos! Be to, ji ir nejusdama tuo tarpu netenka apetito. Marytė atsikelia nuo stalo dažnai alkana, pati tai nežinodama. Maistas, prarytas greitomis, be „susikaupimo“, nedaug neatneša naudos, bet nepagaili žalos. Tokiais atvejais lengvai kyla neviršinimas ir tam tikras nerviškumas. O jeigu šeima didelė ir valgant kas nors nuolat „reikalauja“, tai galima ir visai rimtų pasekmių susilaukti. Duokite jai, savo motinai ar žmonai, ramiai pavalgyti! Palaukite 2-3 minutes su savo pageidavimais, jeigu ji dar valgo, be to, jeigu galima, pasistenkite ir patys įvykdyti savo pageidavimus. Net ir tuo atveju kai tik vyras su žmona sėdi prie stalo, duokite jai kiek ramybės! Jinai gi viską pagamino, paruošė, padavė. Dabar ir ji nori ramiai atsisėsti ir netrukdoma pavalgyti. Tegul vyras jai nesako: „Paduok man druską“, bet tegul pats pasiima. Kaip jis, taip ir ji nori ir turi teisę džiaugtis valgydama, valgyti netrukdoma, nes tik tai eina į sveikatą. Todėl duokite jai ramiai pavalgyti! **V.F.**

VEDYBINIS AMŽIUS

Jau daug metų, kaip speciali komisija moterų klausimams svarstyti prie Jungtinių Tautų rūpinasi visokiomis problemomis, susijusiomis su santuoka ir šeimos teise pasaulyje. Vienas tų klausimų yra nustatyti žemiausią vedybų amžių. Komisija pageidauja, kad vedybininkai būtų ne jaunesni kaip 16 metų, ir nori tai įstatymu pravesti visam pasauly.

KLAUSIMAI

1. Koks vaikas yra mylimiausias pasaulyje?
2. Kokių medžių miške daugiausia?
3. Po kokiu medžiu kiškis miške slepiasi lyjant?

Atsakymus rasite 4 psl.

Darbo žmonių „rojuje“

„Tiesa“ gegužės 22 d. nr. rašo, kad Vilniaus „Audėjo“ įmonėje nėra nė paprasčiausių higienos, nei būtiniausių darbininkui poreikių sąlygų. Šiuo metu „Audėjo“ įmonėje dirba per 600 moterų, o vienok nakties pamainos metu susirgus darbininkei, nėra kam suteikti medicinos pagalbos. Taip gi darbininkės, atėjusios į darbą, neturi kambario persirengti: apsiaustus, kepuraites, skarytes tenka dėti ant palangių, siūlų dėžių, žodžiu, ten, kur tiktai randama laisva vietelė. O baigus darbą nėra kur nusiprausti.

Per keturius metus plytų fabrikas „suėdė“ 1 milijoną 200 tūkstančius rublių

(E) „Tiesos“ 124 nr. išspausdintas feljetonas: „Molis iš molio“. Pasirodo, prieš 4 metus Švenčionių rajone, Gailiutiškėse, buvo pastatytas plytų fabrikas, kuris per keturis metus pareikalavo 1 mil. 200 tūkstančių rublių ir kuris iki šiol, nežiūrint visų ekspertų, geologų bei pramonės ir visuomenės veikėjų pastangų, nėra pagaminęs nė vienos padorios plytos. Plytų vietoje iki šiol konvejeriu eina žalios plytos, atseit, molis pagamintas iš molio.

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

BYLA NR. 113

Ką jūs pasakytumėt, jei, eidamas gatve, sutiktumėt gerą prietelių, kurį vos prieš savaitę išleidot visam mėnesiui į poilsio namus? Išleidot, žinoma, kaip reikiant — gėrėt sausą vyną, truputį pavydėjot, kad ne jūs, o jis važiuoja...

Taigi einate, „Vakarines naujienas“ sklaidydami, ir staiga — bac!

Priešais — jūsų poilsiautojas.

— Taip nebūna,—pasakysite.

Ot ir būna! Ir dar nežinia, kaip baigsis... Matote, tai aš palydėjau savo prietelių Miką į poilsio namus, o po savaitės sutikau gatvėje.

— Kaip, kodėl, iš kur?

O šis negeromis akimis aplink dairosi ir pagaliau pro dantis iškošia:

— Sudegiau...

— Kaip — sudegei?!

— Ką čia pasakosi, — numoja ranka Mikas. — Mane iš sanatorijos išvarė... Blusa pražudė...

— Kaip gi tave, tokį vyrą, blusa?

— Tiksliau sakant, ne blusa, o veiksmažodis nuo šio sutvėrimo, sudarytas remiantis visomis gramatikos taisyklėmis: „blusinėti“. Nuvažiavau, pateikiau kelialapį, pasą, gavau nukreipimą į lovą. O kambaryje, pasirodo, aštuoni žmonės begyveną. „Ar ne galima, — klausiu sanitarės, — gauti nukreipimėlį į mažiau apgyventą kambarį?“ „Kodėl gi ne, — sako ji, — yra mažesnių, bet reikia direktoriaus ir vyr. gydytojo leidimo. Rašykite pareiškimėlį“. Parašiau, per kokias tris dienas surinkau rezoliucijas. Klausiu, kada perkels — labai jau linksmi mano septyni kaimynai. Tris kartus klausinėjau. Rytoj, sako. Pagaliau neiškenčiau. „Ar jūs dirbat, ar blusinėjatės?!“ — sakau vyr. gydytojui. Pažiūrėjo į mane, stulpu akis pastatęs, ir kad suriks: „Rytoj mes jus per-kel-si-me, daugiau nepra-ši-nė-sit!“

Išsigandau truputį, bet ir nudžiugau. Perkels — bent pailsėsiu. O kitą dieną pašaukė mane pas direktorių ir įteikė ultimatumą: arba atsiprašyk vyr. gydytoją už viešą įžeidimą, arba gražumu apleisk poilsio namus, nes kitaip bus imtasi atitinkamų priemonių. Neatsiprašiau. Reikalavau rezoliucijomis žadėto kambario. Tada apsvarstė mane poilsiautojų aktyvo susirinkime. 36 balsais prieš 35 buvau įpareigotas atsiprašyti. Sutikau, bet su sąlyga, kad atsiprašyti eisiu iš žadėtojo mažesnio kambario. Mano pageidavimą užprotokolavo. Po parą laiko trukusios grėsmingos tylos poilsio namų vadovai įteikė man nuorašą rašto, kurį nusiuntė į mano darbovietę. Perskaičiau, susimečiau viską į lagaminą ir — kaip matai!

— Kas gi buvo tame rašte? — paklausiau Miką, nustebintas tokio staigaus „posūkio“.

— Parašyta maždaug tai, — pradėjo cituoti prietelius: „Pranešame, kad jūsų darbuotojas Nagas Mykolas, Anupro s., praeidamas poilsiavimo procedūrą pagal kelialapį mūsų sanatorinio tipo poilsio namuose, grubiai, neleistinai pažeidė vidaus tvarkos taisykles, be motyvuoto pagrindo išvadindamas mūsų atsakingus darbuotojus parazitais tiesiogine prasme, t.y. vabzdžiais ir kitais nekultūringais, necenzūriškais žodžiais. Bandymai Nagą Mykolą, Anupro s., paveikti tiesioginiai ir su kolektyvo pagalba liko be pasekmių. Prašoma nubausti Nagą Mykolą, Anupro s., ir ateityje užkirsti kelią neorganizuotumo ir chuliganiškumo atgyvenomis neatsikračiusių elementų patekimui iš jūsų įstaigos į mūsų gydyklą. Atitinkami raštai apie šį skandalingą, neturintį precedento įvykį nusiųsti atitinkamoms žinyboms, profsąjungai ir t.t.“

— Na?! — nebeiškenčiau.

— Na ir na, — liūdnai sumirksėjo Mikas. — Parašiau jau keturis pasiaiškinimus, į tuos prakeiktus poilsio namus buvo nuvažiavusios dvi komisijos, tris kartus mane svarstė profsąjunga, o rytoj atvyksta antroji komisija iš poilsio namų — pasižiūrėti, kaip aš gyvenu ir elgiuosi „stacionarinėmis sąlygomis“. Dabar aš — jau ne aš, o profsąjunginės - buitinės - visuomeninės bylos Nr. 113 atsakovas.

Čia Mikas užsirūkė, patylėjo ir netvirtu balsu paklausė:

— Sakyk, o kaip aš tau atrodau — turiu chuliganizmo atgyvenų, ar ne?

— Nepasakyčiau. Žinoma, tu galėjai išsireikšti kitaip, pasakyti ne „blusinėjatės“, o „vilkinat“, „uždelsiat“, „nerodot operatyvumo“, „rodot biurokratiškumo“ ar ką nors panašaus.

Mikas pašoko.

— Ne! Kitaip čia nepasakysi! Blusinėjasi, rupūžės, ir baigtas kriukis! Neatsiprašysiu. Iš principo neatsiprašysiu, nors byla Nr. 113 išaugtų iki 1113 lapų...

Norėjau perspėti prietelių, kad greta vabzdinio veiksmažodžio panaudotas varlinis daiktavardis gali dar labiau sukomplikuoti šią painią bylą, bet nesuspėjau. Nagas Mikas, Anupro s., buvęs poilsiautojas, pašoko nuo suoliuko ir nė neatsisveikinęs nusivijo kažkokį pilietį, susijusį su bylos Nr. 113 eiga. **Ig. Raudys**

(„Šluota“, 1960 m. Nr. 9).

VAISTAI PIGESNI TIESIOG IŠ VAISTINĖS

Jums visada bus priimtina mūsų patarnavimas ir kainos. Visi mūsų klijentai žino tai, o kas naujai pabando, tai vieną siuntinį išsiuntęs įsitikina. **Jūs taip pat galite siųsti ne tik vaistus, bet ir kitokias prekes, savo pačių supirktas ar per mus užsakytas.** Taigi jei jums iškyla reikalas padėti saviesiems Lietuvoje, prašom leisti mums atlikti tą darbą.

Adresas:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
ENGLAND
Tel. ACOrn 0712

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

WINTREX

SPECIALUS PASIŪLYMAS

Dideli siuntiniai iki 44 SV. gali būti pasiųsti jūsų šeimoms ir draugams.
Išlaidos yra tokios: manipuliacinis mokestis, paštas ir draudimas £6.0.0 (priedo — muitas). Visais reikalais kreiptis:

WINTREX & CO. LTD.

60 & 64, PEMBROKE RD., LONDON, W.8.
Tel.: WEStern 0305/1255

Europos Lietuvių Kronika

PRAŠOMA SUSIPRASTI

Yra dar tokių lietuvių, kurie nesumokėjo „Europos Lietuvio“ prenumeratos už 1959 metus, nors jau šie metai įpusėjo.

Tie tautiečiai maloniai prašomi susiprasti ir atsilyginti, nes laikraštis verčiasi tik iš prenumeratų.

Taip pat prašome išlyginti savo skolų sąskaitas ir tie, kurie yra atsilikę su mokėjimais už Nidos Knygų Klubo leidinius—knygas, „Rinktinę“ ir kalendorių.

NE VĖLIAU KAIP PIRMADIENĮ

Pasitaiko atvejų, kad būtinai reikalingi pranešimai pavėluoja pasiekti „Europos Lietuvį“ tokiu laiku, kada jie dar gali būti išspausdinti.

Laikraštis dabar išeina anksčiau, ir dėl to visus maloniai prašome visokius būtinus išspausdinti pranešimus išsiųsti taip, kad jie pasiektų redakciją pirmadienį.

KUN. V. ŠARKOS SURINKTIEJI PRENUMERATORIAI

Kun. V Šarka atsiuntė 11 naujų „Europos Lietuvio“ prenumeratorių, daugiausia Hamburge gyvenančių tautiečių: Petras Gražulis, Dr. med. Lucija Pascheit, Dr. med. Alfonsas Grinkus, Zigmas Masilionis, Christian Schaefer, Albert Kebbel, Helmut Kerpa, Annemarie Strauks, Dr. med. Schilinis, Aleksandras Kaukorius, Josef Kwederis.

KALENDORIAUS RĖMĖJAI

Už Nidos sieninį kasdien nuplėšiamąjį kalendorių 10 šil. atsiuntė A. Barauskas, 8 šil. V. Poškus.

LONDONAS

CHORISTŲ IŠLEISTUVĖS

Pereito šeštadienio vakarą parapijos salėje choras suruošė išleistuves keturiems savo ilgamečiams ir daug pasiaukojimo parodžiusiems, nuoširdiems lietuviškos dainos ir giesmės mylėtojams choristams — Albinai Mašalaitienei, išvykstančiai į Kanadą, Danutei ir Augustinui Virkučiams ir Ditai Mamaitytei, išvykstantiems į Ameriką.

Dažnai iš Londono palydime iškeliaujančius, bet retai kada taip gausiai buvo susirinkta į išleistuves, kaip šį kartą. Ar tai nerodė, kokių tikrai brangių asmenų netenka parapija ir visa kolonija, o kartu ir padėkos savo choristams!

Vaišių metu su išvykstančiais atsisveikino kapelionas, organizacijos, visi apgailestaudami mielųjų choristų. Visiems išvykstantiems buvo įteiktos dovanėles, o ponioms ir panelei dar ir po gėlių puokštę. Nebuvo apsieita ir be lietuviškų dainų, o šokiams akordeonu pasikeisdami grojo choro vedėjas V. Mamaitis ir J. Parulis.

Kas užims jų vietą chore, kas parodys vėl naujo pasiaukojimo be raginimo, be skatinimo, kaip išvažiuojantieji ir liekantieji choristai, lankyti reguliariai repeticijas, giedoti chore?

Sekmadienį choras dar pilna savo sudėtimi puikiai giedojo per parapijos Šv. Mišias, kurios buvo aukojamos už bolševizmo pavergtuosius lietuvius, už išvežtuosius į Rusiją, už žuvusius dėl Lietuvos Laisvės.

Parap. koresp.

IŠVAŽIUOJANČIŲJŲ PADĖKA

„Vaidilos“ Valdybai, Parapijos Komitetui, Londono Mišraus Choro vadovui ir choristams, visiems dalyvavusiems mūsų išleistuvėse ir taip pat už tokias gražias dovanas nuoširdžiai dėkojame —

D. ir A. Virkučiai, J. Mamaitytė, A. Mašalaitienė

MANCHESTERIS

JONINĖS -PETRINĖS MANCHESTERYJE

Manchesterio Karių Veteranų Sąjunga „Ramovė“ birželio 25 d., 6 val. p.p., Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo patalpose ruošia Joninių-Petrinių ir kitų vardinių pasilinksminimą-šokius.

Šokiams gros lietuviai muzikantai. Klubo aikštelėje įvyks įvairios sporto varžybos.

Manchesterio ir apylinkės lietuviai prašom atvykti į šį pasilinksminimą.

Rengėjai

SPORTO ŠVENTĖ

Manchesterio krepšininkai „Lituanica“ liepos 2 d., 3 val. p.p., Lietuvių Soc. Klubo aikštėje ruošia krepšio turnyrą tarp esančiųjų Anglijoje lietuvių krepšininkų komandų Wolverhamptono „Vilties“ ir Bradfordo „Šarūno“.

O sekmadienį, liepos 3 d., 4 val. p.p., toje pačioje aikštėje įvyks rungtynės tarp lietuvių komandų ir anglų komandos — Anglijos meisterio YMCA.

Jei bus laiko, dar bus pravedamos lengvosios atletikos varžybos.

Šeštadienį po rungtynių bus Klubo salėje šokiai, kuriems gros lietuviškas orkestras, taip pat veiks turtingas užkandžių ir gėrimų baras.

Su nuoširdumu kviečiame visus Manchesterio ir tolimesnių kolonijų lietuvius atsilankyti į šią mūsų rengiamąją iškilmingą sporto šventę.

KLUBO SUSIRINKIMAS

Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo Valdyba birželio 26 d., sekmadienį, 3 val. po pietų, savo Klubo patalpose šaukia Klubo narių visuotinį pusmetinį

Susirinkimą.

Visus Klubo narius prašome kuo gausiau susirinkime dalyvauti, kartu apsimokėti nario mokestį ir su savimi pasiimti nario knygeles užsitikrinti balsavimo teisei.

Klubo Valdyba

NORTHAMPTONAS

IŠKYLA Į ABINGTON PARKĄ

DBLS Northamptono Skyriaus Valdyba maloniai kviečia visus kolonijos gyventojus, taip pat ir už kolonijos ribų gyvenančius, į mūsų organizuojamąją birželio iškylą į Abington Parką birželio 26 d. nuo 1 v. po pietų.

Siūlome pasiimti žaidimui sviedinius, o patiems jauniausiems iškylautojams ką nors pasikloti žolėje — jie bus reikalingi poilsio.

Vieta ta pati, kur praeitais kartais. Visais praėjusiais metais mūsų iškyla būdavo nusisekusi, turėdavome ir svečių.

Tikimės ir laukiame ir šį kartą daug dalyvių. Iki malonaus pasimatymo iškyloje!

Skyriaus Valdyba

WOLVERHAMPTONAS

ŠOKIŲ VAKARAS

Birželio 25 d., 19 val., Molineux hotelio salėje Wolverhamptone, North St., D. Britanijos Estų Sąjungos Birminghamo Skyriaus Valdyba ir DBLS Wolverhamptono Skyriaus Valdyba ruošia bendrą draugišką

Joninių Šokių Vakarą.

Programoje šokiai ir žaidimai, grojant puikiam orkestrui. Veiks turtinga loterija ir bufetas. Šokiai tęsis iki 24 val.

Malonius svečius iš toli ir arti kviečiame dalyvauti.

Rengėjai

BRADFORDAS

IŠLEISTUVĖS

Bradfordo Lietuvių Vyties Klubas kartu su DBLS Bradfordo Skyrium ir Lietuvių Šeštadienio Mokykla birželio 25 d., šeštadienį, 6 val. popiet, Klubo patalpose ruošia bendras išleistuves tautiečiams, iš Bradfordo emigruojantiems į Australiją, Kanadą ir JAV.

Išleistuvėse kviečiami dalyvauti visi Bradfordo ir apylinkių lietuviai.

Organizacinis Komitetas

PAIEŠKOJIMAI

MIULERIS Mečys ir MIULERAITĖ Genė, turimomis žiniomis gyvenę ar ir dabar gyveną Londone, patys ar žinantieji apie juos prašom rašyti „Europos Lietuvio“ Redakcijai.

VAITKAUS Jono, po karo gyvenusio Anglijoje, ieško pusbrolis Juozas Vaitkus Lietuvoje. Rašyti: Rev. A. Perkumas, Colegio Don Bosco, Altamira, Caracas, Venezuela. (2)

ADVOKAITIS Petras, savo metu gyvenęs Fluechtl, Lager I, Schwabach, Germany, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti: Kostas Pažėra, 11 Victoria Cresc., Eccles, Manchester, England.

VOKIETIJA

TAUTŲ DIENA

Limburgo vyskupijos Kat. Akcijai bendradarbiaujant su svetimšalių Sielovadomis, gegužės 29 d. Frankfurte, Pabėgėlių Metų pabaigos proga buvo surengta įspūdinga „Tautų Diena“. Iškilmės prasidėjo šv. Bernardo bažnyčioje gegužinėmis pamaldomis, kurioms vadovavo lenkų Sielovados direktorius prel. E. Lubowiecki. Pamoksle jis pabrėžė, kad, nepaisant pabėgėliams teikiamųjų vis naujų beviltiškai skambančių vardų — benamiai svetimšaliai, tremtiniai, išvietintieji, išrautieji, — jie yra lygiaverčiai žmonės, gyveną viltimi sugrįžti į savo gimtuosius kraštus ir savo viltis grindžią ne kokiais nors trimis ar keturiais žemės galiūnais, o Dangiškosios Motinos užtarimu. Po pamokslo buvo sugiedota viena lenkiška giesmė ir lietuviško ji „Marija, Marija“. Litanija atskaityta lotyniškai, vokiškai sukalbėta šv. Tėvo Jono XXIII malda už persekiojamą Bažnyčią ir baigta vokiška giesme „Mariją mylėti trokštu visados“.

Tolimesnė iškilmių dalis vyko Kat. Akcijos namų salėje, talpinančioje apie 500-600 asmenų. Ji buvo pilna. Pasveikinimo ir atidarymo žodį tarė Hesseno parlamento narys R. Hackenberg. Suminėdamas atskiras dalyvių grupes (lenkus, vengrus, vokiečius), ypač išryškino lietuvių grupę, vadovaujamą Sielovados direktoriaus tėv. A. Bernatonio, atkreipdamas dėmesį, kad apie 6000 lietuvių pajėgia išlaikyti nuosavą gimnaziją Huettenfelde. Apibūdindamas „Tautų Dienos“ prasmę, R. Hackenberg pareiškė, kad neužtenka vien materialinės pagalbos pabėgėliams ar benamiams (V. Vokietijoje svetimšaliams ir vokiečiams pabėgėliams nuo 1945 m. yra išleista 42 milijardai markių), bet būtina su šaknimis išrauti iš vokiečių širdžių dar vis jaučiamą nuotaiką, kad žmonės iš rytų yra kažkokios lyg žemesnės rūšies. Visi žmonės yra lygiaverčiai, ir laisvė yra svarbiau, negu tautų ar valstybių sienos. Gražus dalykas broliškumo savaitė su žydais, kuri kasmet rengiama V. Vokietijoje, bet dar būtinesnė būtų pavergtųjų tautų savaitė. Laisvas apsiprendimas ne tik vokiečiams, bet visoms Europos tautoms, o vokiečiai yra jų tarpe. „Mes norime būti žmoniškumo ir taikos apaštalais“, baigė savo kalbą R. Hackenberg.

Betarpiškai sekusiame kultūriniame tautų pasirodyme aiškiai pirmavo lietuviai. K. Motgabio diriguojamas Vasario 16 gimnazijos choras ir A. Grinienės paruošta tos gimnazijos tautinių šokių grupė susilaukė visuotinio pripažinimo. Užtai, kai baigiantis iškilmėms atvyko Limburgo vyskupas pagelbininkas J.E. Dr. Kampe, choras turėjo jo garbei dar išpildyti porą dainų virš programos. Lenkai davė gan ištęstą, bet nepasižyminčią aukštu lygiu dainų ir šokių programą. Vengrai mėgėjiškai sudaina vo porą dainelių, kinietis iš Hong-Kongo atliko solo partiją kinietiškai, ir puikiai pasirodė sudetų vokiečių jaunimo grupė savo dainomis ir šokiais.

Iškilmingąją dalį užbaigė J.E. vysk. Dr. Kampe įspūdingu žodžiu ir apaštališkuoju palaiminimu. Vėliau jaunimas gavo šiek tiek užkąsti ir apie porą valandų parodyti savo vikrumą ir energiją šokių salės parkete.

Lietuvių Vasario 16 gimnazijai atgabenti iš Huettenfeldo į Frankfurtą 8591 LS lietuvių kuopa Schwetzingene parūpino patogius autobusus iš amerikiečių armijos.

L.B. (ELI)

STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJE

Ir šiais metais Studijų Savaitę ruošia Europos Lietuvių Fronto Bičiuliai ir Ateitininkai Sendraugiai drauge. Ji įvyks tuoj po Pasaulinio Eucharistinio Kongreso — rugpiūčio 7-15 dienomis, netoli Miuncheno Bernriede, prie puošnaus Starnbergo ežero. Kadangi jau Eucharistinis Kongresas dalyvius gerokai išvargins, tai ši Studijų Savaitė bus skirta daugiau poilsiui. Nors paskaitos, paruoštos ir skaitomos mūsų žymiųjų kultūrininkų, vyks beveik kasdien, tačiau kita visa savaitės programa, be religinės dalies, bus daugiau pramoginė, tinkama poilsiui. Numatyta bent viena išvyka laivu aplink Starnbergo ežerą. Studijų Savaitės metu bus paminėta ir 20 metų Lietuvos pavergimo liūdna sukaktis.

LEBENSTEDT

Sekminių švenčių proga Erikas Mileris ir Konstancija Petruškaitytė-Milerienė iškėlė šaunias krikštynas savo dukrelei Manuelei-Marinai. Krikšto tėvų pareigas pasiėmė Maksas ir Elzbieta Heidrikiai iš Lebenstedt ir Edvardas ir Kazimiera Jonauskai iš Australijos.

VECHTA

A.A. M. SIRUTYTĖ-VAITUKAITIENĖ

Apsilankė vėl mirtis. Pasiėmė su savimi a.a. Mikaliną Sirutytę-Vaitukaitienę, gimusią 1882 m., Brudabolės kaime, Liudvinavo valsč., Marijampolės apskr. Mirė 1960. V.26 Vechtoj. Velionė buvo pavyzdinga lietuvaitė ir katalikė, turėjo 4 vaikus. 2 vaikai mirė Lietuvoje, sūnus dingo Vokietijoj, o dukra neperseniausiai grįžo iš Sibiro Lietuvon.

Tremtyje pavyzdingai kentėjo ir laukė grįžimo į laisvą tėvynę. Ją visur ištikimai lydėjo jos gerasis vyras Kazimieras Vaitukaitis, ilgametis senelių prieglaudos Šalpos Komisijos pirmininkas. Velionė priklausė tretininkų ir gyvojo rožančiaus būreliui. Uoliai rėmė Tėvų Saleziečių gimnaziją.

GRAŽIAI DARBUOJASI

Čia senelių prieglaudoje labai gražiai darbuojasi medžio drožinėtojas Stasys Motuzas, ilgametis Varelio lietuvių senelių prieglaudos pirmininkas. Savo darbais — gražiais meniškais drožiniais spėjo pagarsėti ne tik lietuvių, bet ir kitataučių tarpe. Oldenburgo ir Vechtos laikraščiai šio šviesaus tautiečio darbą puikiai įvertino ir patalpino jo darbų nuotraukas net keliose laidose, pabrėždami, kad Stasys Motuzas Lietuvoje buvo viršaitis, o čia, Vokietijoje, nenuleidžia rankų ir dirba kas tik įmanoma, kad gyvenimas jam ir kitiems būtų jaukesnis, laimingesnis. Malonu visiems lietuviams, kad šis mūsų tautietis atlieka gražų darbą lietuviškame bare. Padėk, Dieve!

CELLE

Keletas lietuvių atsidūrė senelių prieglaudoje. Čia vien kitataučiai. Sunku jiems, kai negali tinkamai susikalbėti su administracija ir bendrais. Norėtų patekti į Vechtą, bet dėl savo jauno amžiaus negali. Kai kas mūsų veiksnių daro pastangų, kad šie nelaimingieji galėtų būti su savaisiais.

Privačiai mieste gyvena čia Antanas ir Marta Paplauskai. Neseniai jie persikėlė iš barakų į privačius miesto savivaldybės pastatytus namus, kur gražiai ir jaukiai jau įsikūrė. Baldams užpirkti gavo paskolą iš Amerikos katalikų organizacijos — NCWC.

FREDEN

Našlė Sofija Butkevičienė su penkiais vaikais turi nelengvą gyvenimą. Ji pati ilgai gydėsi plaučių sanatorijoje, o vaikai buvo įvairiuose vaikų namuose. Jos sveika ta paskutiniu laiku pagerėjo, bet dar reiks pasilikti ligoninėje. Balfo šalpa negali padengti čia susidarančių spragų. Reikėtų privačių asmenų pagalbos.

Visa šeima neturi jokių vokiškų dokumentų, kad galėtų bent vaikai išvykti atostogų į užsienį. Vietos organai nėra dar išsprendę jų teisinės padėties. Vyras buvo repatriantas, kuris savo metu buvo atsisakęs priimti vokiečių pilietybę. Jam mirus, vietos viršaitis nesusigaudo šiame reikale ir neduoda jokių dokumentų. Per tai susidaro nemaža nuostolių šeimai, ypač vaikams, kurie kiekvienais metais būtų lengvai galėję išvykti į Angliją, Belgiją, Norvegiją ar kitus kraštus, kur mūsų vaikai gali nemokamai gražiai, sveikai ir naudingai praleisti vasaros atostogas.

HAMBURGAS

Vietos lietuviai mielai priimtų atostogų tautiečius iš Anglijos, Belgijos ir kitų kraštų. Reikėtų pasinaudoti šia gera ir pigia proga!

Anglijos viengungiai galėtų čia sukurti lietuviškas šeimas!

Į Lietuvių Bendruomenę gali įsirašyti visi naujai atvykę į Hamburgą tautiečiai. Mėnesinis nario mokestis — 0.50 DM. Bendruomenės nariai gali naudotis visom privilegijom, nepamirštant ir pareigų. Prašymus priima PLB Hamburgo Apylinkės pirmininkas Endrikis Cerkus, (24) Hamburg-Altona, Daimlerstr. 44.

Lietuviškas knygas ir laikraščius galima užsisakyti per studentę R. Kumfertaitę (22) Koeln-Kalk, Diesel Strasse 40. Pinigus galima siųsti pašto perlaida: Postschecks Konto: Koeln 186994.

Knygų galima pirkt arba bent užsisakyt: Litauisches Zentralkomitee, (16) Huettenfeld ueber Lampertheim, Schloss Rennhof, ir: Elta (Herrn Jonas Glemža), (24) Reutlingen, Gratianus Strasse 11.

Lietuvių Šalpos Centras Europoje:

Balfas = ULRA, Herrn Izidorius Rugienius, (13) Muenchen 2, Augustenstr. 46/III.

Vyrams geras, patogus gyvenimas ir puikus uždarbis darbo ar sargybų kuopose prie amerikiečių dalinių. Maistas, rūbai, apavas nemokamai, ir prie to dar 260-290 DM. kas mėnesį grynais. Prašymus rašyti: Kpt. J. Matulaitis, (22) Heidesheim/Rhein, Uhlerborn, 4204 LSCo.

Kpt. J. Venckus, (22) Kaiserlautern 2, Postfach 323.

Kpt. Marius Petkūnas, (22) Bruchmuehlbach, Postfach 65, 4203 LSCo.

Kpt. Dauknys, (16) Muenster bei Dieburg/Hessen, 8592 LSCo.

Kpt. J. Valiūnas, (17) Schwetzingen/Baden, Tompkins Barracks, 8591 LSCo.

Vokiečių Raudonasis Kryžius padeda surasti gimines. Lietuvos vokiečiams pagelbsti parsigabenti savo gimines iš Lietuvos ir Rusijos, visiems žmonėms patarnauja, persiųsdamas jų vaistus nemokamai į Lietuvą bei Rusiją. Adresas: Deutsches Rotes Kreuz, (24) Hamburg 13, Harvestehuder Weg 26, arba Deutsches Rotes Kreuz (Suchdienst) (24) Hamburg-Osdorf, Blomkamp 51.

Tautinių šokių repeticijos kiekvieną penktadienį būna Hamburg-Altona, Daimlerstr. 44. Priimami nauji kandidatai. Numatoma repetuoti Kalvelį, Šustą, Kubilą, Malūną, Blezdingėlę. Registruotis ten pat pas Joną Valaitį.

Lietuviai gydytojai gyvena ir dirba Hamburge: Dr. Lucija Pasaitienė (Dr. Pascheit), Hamburg 20, Neumuensterschestr. 1/II, Telefonas: 48 87 28.

Dr. Alfonsas Grinkus, (24) Hamburg 20, Hahnenmannstr. 19/I. Telefonas: 48 50 11.

Abu gydytojai mielai patarnauja savo tautiečiams patarimais ir gydymu.

RENDSBURGAS

A.a. Dr. Leonardo Stelmoko mirimo metinėse buvo pašventintas gražus antkapis su kryžiumi ir koplyčioje atlaikyta už velionies sielą pamaldos.

Sekmadienį Rendsburgo lietuvius aplankė iš Hamburgo Haus der Begegnung ekskursija. Lietuviškoji 11 asmenų grupė atliko gana originaliai savo programą. Kadangi Rendsburgo stovykloje nėra jokios didesnės salės ir tinkamo kambario didesniam susibūrimui, tai, nežiūrint lietingos dienos, mūsų jaunimas nutarė palinksminti mūsų senukus ir visus Rendsburgo stovyklos gyventojus lauke, stovyklos aikštėj. Neteko ilgai laukti, kai čia susirinko arti 200 asmenų, kurie norėjo pamatyti mūsų gražų jaunimą lietuviškais tautiniais rūbais. Programą pravedė energingai ir kartu labai sąmojingai Leonas Narkevičius. Eilėraščius pasakė H. Ašmonaitė ir I. Šeferytė, tautinius šokius atliko: L. Narkevičius, K. Baziliauskaitė, D. Herbstaitė, H. Vanagas, B. Šikšniūtė, R. Baziliauskas, H. Ašmonaitė, Al. Helmas. Tarptautinei publikai šis nepaprastas įvykis paliko gražius prisiminimus. Ta proga vietos apylinkės pirmininkė Petrė Aleksaitė-Žalkauskienė visus svečius pavaišino skaniais sviestainiais ir arbata.

LIUBECKAS

A.A. STASYS JANKAUSKAS

Liubecke birželio 8 d. mirė Stasys Jankauskas, gim. 1922 m. rugsėjo 11 d. Simne. Palaidotas birželio 13 d. Liubecko miesto kapinėse.

Velionis buvo karštas lietuvis, geras katalikas, linksmas žmogus. Savųjų buvo mylimas, o kitataučių gerbiamas už tiesumą, drąsumą ir garbingumą.

A.a. Stasys Jankauskas buvo PLB Liubecko Apylinkės narys ir Lietuvių Katalikų Parapijos Komiteto p-kas.

Velionis ilgus metus sirgo džiova ir buvo įsisąmoninęs, kad reiks mirti ir tam buvo pasiruošęs.

Inteligentiškas jaunas lietuvis, kol kas tarnaująs Prancūzų svetimšalių legijone, norėtų susirašinėti su lietuvaite.

Adresas: Sgt./auf Pozela, SP 87642/AFN, BPM Paris, France.

ATSAKYMAI Į KLAUSIMUS

1. Savas, 2. Apvalių, 3. Po šlapiu.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ, SIBIRĄ IR KITUS KRAŠTUS

Sąžiningiausias, patikimas ir garantuotas patarnavimas, aukščiausios rūšies prekės už žemiausią kainą.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E.2, ENGLAND.
Tel. SHO 8734.

Seniausia Anglijoje lietuviška bendrovė.
MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS.
Akordeonai, siuvamosios mašinos, rašomosios mašinėlės, motociklams ir dviračiams dalys, įvairios lempos, sporto įrankiai ir visa kita.
Geriausios atsiskaitymo sąlygos.
Kiekvienam siuntiniui asmeniška priežiūra!
NAUJI 1960 m. kainoraščiai ir įvairios informacijos pareikalavus teikiama visiems nemokamai.
Pasiunčiame ir pačių klientų supirktąsias prekes.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS